

Ministerie van Defensie

Toezichtjaarplan 2025 Functionaris voor Gegevensbescherming

Colofon

Functionaris voor Gegevensbescherming

Adres
Majoor Jan Linzel Complex
Brasserskade 227a
2497 NX Den Haag

Postadres
Ministerie van Defensie - Bestuursstaf
Postbus 20701
2500 ES Den Haag

Datum
November 2024

Voorwoord

De Functionaris voor Gegevensbescherming (FG) is een interne toezichthouder van het Ministerie van Defensie en houdt toezicht op de naleving van de wet- en regelgeving rond de bescherming van de privacy en de verwerking van persoonsgegevens.

In de Defensievisie 2035 *'Vechten voor een veilige toekomst'* onderkent de minister van Defensie het belang van informatiegestuurd optreden. Hij onderstreept dat Defensie ook toegerust moet zijn om, binnen de geldende ethische en juridische kaders, op te treden in de informatieomgeving. In lijn hiermee heeft de FG in 2024 meer aandacht besteed aan de verwerking van persoonsgegevens bij ontwikkelingen en innovaties in het kader van de informatiegestuurde krijgsmacht en het verbeteren van de informatiehuishouding van Defensie.

Voorbeelden hiervan zijn de toepassingen van verschillende soorten sensoren in het binnen- en buitenland, het bevorderen van de cyberveiligheid, het gebruik van biometrische herkenning, de digitalisering van de inzet, de automatisering van bedrijfsvoeringsprocessen, het monitoren van gegevens van defensiemedewerkers, de toepassing van AI en algoritmes en het monitoren van fysieke prestaties en gezondheidsgegevens.

In de Defensienota 2024 *'Sterk, slim en samen'* wordt benadrukt dat kunstmatige intelligentie en data- en kwantumtechnologie van belang zijn bij militaire activiteiten en in de bedrijfsvoering.

In 2025 focust de FG in haar onderzoeken voornamelijk op:

- gegevensverwerking en –verwerking in het kader van (de voorbereiding op) operationele activiteiten en hoofdtaak 1;
- ontwikkelingen in de bedrijfsvoering en informatiehuishouding die leiden tot het (grootschalig) verwerken van persoonsgegevens, voornamelijk van defensiemedewerkers;
- implementatie en naleving van de Europese *Artificial Intelligence Act (AI-Act)*¹ en het verantwoord gebruik van AI en algoritmes.

Daarnaast draagt de FG actief bij aan de verdere uitwerking van de oplossingsrichtingen uit de IGO-wasstraat, de herijking van de juridische kaders voor Defensie en aan de implementatie hiervan.

Hierbij kiest de FG voor een balans tussen het bevorderen van de bewustwording met betrekking tot de naleving van de wet- en regelgeving op het gebied van gegevensbescherming en de grondwettelijke taken van Defensie.

De Functionaris voor Gegevensbescherming Algemene verordening gegevensbescherming
mevr. mr. O.L. Stenhuis-Kok

De Functionaris voor Gegevensbescherming Wet politiegegevens
mr. K.M.M. Weijers

¹ Verordening (EU) 2024/1689 van het Europees Parlement en de Raad.

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1 Over de Functionaris voor Gegevensbescherming.....	5
1.1 Wat doet de Functionaris voor Gegevensbescherming?.....	5
1.2 Missie.....	5
1.3 Werkwijze.....	6
1.4 Versterken privacy community	6
1.5 Inspelen op ontwikkelingen binnen het toezicht	6
2 Geplande activiteiten 2025.....	8
2.1 Toezicht bij operationele activiteiten en hoofdtak 1.....	8
2.2 Toezicht bij ontwikkelingen in de bedrijfsvoering	8
2.3 Toezicht op AI en algoritmes.....	9
2.4 Vaste en overige toezichtactiviteiten	9
Register van verwerkingsactiviteiten	9
Privacy assessments.....	9
Wet politiegegevens	10
Internationaal	10
Overige toezichtstaken.....	10
3 Bijlagen	11
3.1 Afkortingen.....	11

1 Over de Functionaris voor Gegevensbescherming

De Functionaris voor Gegevensbescherming (FG) ziet als onafhankelijke interne toezichthouder bij Defensie toe op de naleving van de wet- en regelgeving rond de bescherming van persoonsgegevens. De FG wordt ook wel aangeduid als *Data Protection Officer* (DPO). De Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), de Uitvoeringswet AVG (UAVG) en de Wet politiegegevens (Wpg) vormen de wettelijke basis voor het toezicht. De FG is aangewezen om de verwerkingsverantwoordelijke te voorzien van advies over en toezicht te houden op de wetgeving rond privacy- en gegevensbescherming.

Defensie kent twee Functionarissen voor Gegevensbescherming, die respectievelijk toezien op de naleving van de AVG en de Wpg. Deze functionarissen worden ondersteund door een team van inspecteurs.

1.1 Wat doet de Functionaris voor Gegevensbescherming?

De FG maakt zich iedere dag sterk voor een zorgvuldige omgang met de persoonsgegevens die Defensie verwerkt en het optimaal waarborgen van het recht op gegevensbescherming en privacy.

De FG informeert, adviseert en controleert of verwerkingen van persoonsgegevens bij Defensie rechtmatig, behoorlijk en transparant zijn. De FG controleert ook of betrokkenen van binnen en buiten Defensie hun privacyrechten kunnen uitoefenen. Verder ziet de FG toe op een correcte afhandeling van datalekken en klachten over het verwerken van persoonsgegevens. Tevens is de FG de contactpersoon voor de externe toezichthouder, de Autoriteit Persoonsgegevens (AP).

Daarnaast kan de FG de ambtelijke top, de operationele commandanten van de krijgsmachtonderdelen en de hoofden van de defensieonderdelen die opereren als AVG- en Wpg-beheerders gevraagd en ongevraagd adviseren en aanspreken op hun verantwoordelijkheid.

Naast uitoefenen van toezicht in het kader van de AVG en de Wpg, ziet de FG ook toe op de naleving van de AI-Act. De kwartiermaker die voor deze rol is aangesteld, is nauw betrokken bij de implementatie van deze AI-Act en zaken die onderdeel uitmaken van het verantwoord gebruik van AI en algoritmes binnen Defensie.

1.2 Missie

In een digitaliserende samenleving, waar de democratische rechtsorde door geopolitieke ontwikkelingen vaker onder druk staat, bevordert en bewaakt de FG binnen Defensie de bescherming van natuurlijke personen met het oog op de rechtmatige verwerking van persoonsgegevens. Daarmee levert de FG een belangrijke bijdrage aan de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.²

In haar missie focust de FG op twee belangrijke thema's:

- het bevorderen van het draagvlak voor en bewustzijn van de bescherming van persoonsgegevens;
- het toezien op de naleving van relevante wet- en regelgeving en daarmee bijdragen aan het versterken van de *compliance*.

² Zie ook blz.88 Regeerprogramma (2024) Rijksoverheid.

1.3 Werkwijze

Goed toezicht is onafhankelijk, transparant, effectief en professioneel. De toezichthouder moet zonder beïnvloeding van de onder toezicht staande partij, de verantwoordelijke bestuurder of anderen, objectief feitenonderzoek kunnen uitvoeren om tot een oordeel te komen. Het uitvoeren van de taken en rechtstreeks kunnen rapporteren naar de ambtelijke en militaire leiding zonder belangenconflict zijn hiervoor een vereiste³. De FG krijgt de benodigde toegang tot persoonsgegevens en verwerkingsactiviteiten voor het houden van toezicht.

De FG signaleert, stimuleert en intervenueert en zet hierbij verschillende vormen van onderzoek in. De FG voert regulier toezicht uit, bijvoorbeeld door middel van toezichtbezoeken, systeemgericht toezicht en risicoanalyse. Regulier toezicht richt zich op het bevorderen van de kwaliteit en het naleven van wet- en regelgeving. Ook kan de FG, naar aanleiding van incidenten of onregelmatigheden, ad hoc (signaalgestuurd) toezicht uitvoeren. In 2025 zal er meer aandacht zijn voor systeemgericht toezicht. Hierbij wordt gekeken of het systeem van *checks and balances* binnen de defensieonderdelen al zo is ingericht dat robuuste waarborgen binnen de organisatie zijn ingebouwd. Naast regulier toezicht voert de FG thematisch onderzoek uit, waarbij gekeken wordt naar één of meer specifieke aspecten bij meerdere defensieonderdelen. Daarbij richt de FG zich bijvoorbeeld op de onderliggende oorzaken van gesignaleerde knelpunten. Indien nodig kan de realisatie van verbetermaatregelen intensief worden gevolgd.

Samen met de andere interne toezichthouders van Defensie, verenigd in het Toezichtberaad, werkt de FG aan een sterkere positie van het toezicht bij Defensie en daarmee aan een betere balans tussen de driehoek beleid, uitvoering en toezicht. Om de kwaliteit, zichtbaarheid en effectiviteit van het toezicht te vergroten, zoekt de FG ook in 2025 aansluiting bij andere toezichthouders binnen Defensie.

1.4 Versterken privacy community

Samen met de *Chief Privacy Office* (CPO), gepositioneerd bij het Directoraat Generaal Beleid, en de AVG-coördinatoren binnen alle defensieonderdelen, maakt de FG onderdeel uit van de *privacy community* binnen Defensie. Op deze wijze wordt uitvoering gegeven aan het model beleid-uitvoering-toezicht. In het kader van haar toezichthoudende taak onderhoudt de FG binnen Defensie nauw contact met de AVG-coördinatoren en Wpg-privacyfunctionarissen bij de diverse defensieonderdelen.

De FG heeft ook een taak in het vergroten van kennis en bevorderen van bewustwording binnen de defensieorganisatie. De FG wil verder in 2025 de contacten met de verschillende defensieonderdelen bestendigen en waar nodig verbeteren. Door het bestendigen van de contacten met de defensieonderdelen kan de FG beter anticiperen op eventuele risicovolle verwerkingen met een hoge urgentie. Zo vergroot de FG het draagvlak ten aanzien van de verwerking van de persoonsgegevens, ook bij de gemandateerde verwerkingsverantwoordelijken. Door verder aan de voorkant vroegtijdig betrokken te worden bij ontwikkelingen rondom gegevensverwerkingen, kan de FG op een laagdrempeliger wijze adviseren.

1.5 Inspelen op ontwikkelingen binnen het toezicht

In het kader van hoofdtak 1 en de daarbij behorende gereedstelling ontplooit Defensie een veelvoud aan activiteiten binnen het cyber- en informatiedomein. Defensie is nog onvoldoende voorbereid op en uitgerust voor optreden in de veranderende digitale informatieomgeving. Het is daarom noodzakelijk om militair vermogen in de huidige en toekomstige (digitale) informatieomgeving te ontwikkelen.⁴ Voor de digitale transformatie ontwikkelt en implementeert Defensie een strategie. Daarnaast investeert Defensie in de toepassing en doorontwikkeling van AI en algoritmes in het kader van de operationele activiteiten en bedrijfsvoeringsactiviteiten.

³ Zie artikel 38 lid 3 AVG 'De Functionaris voor gegevensbescherming brengt rechtstreeks verslag uit aan het hoogste leidinggevende niveau van de verwerkingsverantwoordelijke...'

⁴ Zie blz. 31 Defensienota 2024

Technologie en informatie komen steeds vaker centraal te staan in het militaire optreden. Hiervoor is de beschikking over grote hoeveelheden data onontbeerlijk, maar tegelijkertijd bestaan deze data ook vaak uit persoonsgegevens. De verwerving, verwerking en verstrekking van persoonsgegevens kan alleen wanneer hiervoor een wettelijke grondslag bestaat. Wanneer wet- en regelgeving niet wordt nageleefd, kan dit leiden tot onrechtmatige privacyschendingen en (hoge) risico's voor de rechten en vrijheden van personen.

De FG is zich bewust van de grote opgave waar Defensie voor staat en dat er een spanningsveld kan ontstaan tussen naleving van wet- en regelgeving ten aanzien van privacy en de belangen in het kader van de nationale veiligheid. Daarom is de FG nauw betrokken bij trajecten, zoals de doorontwikkeling van de beleidsvisie Informatiegestuurd Optreden (IGO), het programma Defensie Open op Orde (DOO), wetgevingstrajecten met betrekking tot de gereedstelling en inzet van Defensie en de implementatie van de Europese AI-Act. Door aan de voorkant bij dergelijke trajecten proactief mee te denken en hierbij met de CPO gezamenlijk op te trekken, wordt voorkomen dat de privacygerelateerde risico's niet of niet juist worden geadresseerd en de gemaakte keuzes niet voldoende worden onderbouwd. Dit zijn complexe trajecten, maar essentieel voor Defensie in de gereedstelling voor hoofdtak 1.

De FG heeft ook een toezichtstaak als het gaat om de AI-Act die per 1 augustus 2024 in werking is getreden. Ondanks het feit dat de AI-Act niet van toepassing is op militaire doeleinden, kan het niet naleven van deze verordening verstrekkinge gevolgen hebben. In het verlengde hiervan geldt dat bij de toepassing van AI – ook in het militaire domein - veelal persoonsgegevens zullen worden gebruikt, zowel bij de ontwikkeling van AI als bij de toepassing ervan. Dit alles moet op een verantwoorde wijze binnen de kaders van wet- en regelgeving plaatsvinden.

2 Geplande activiteiten 2025

De FG focust haar toezicht vooral op de volgende onderwerpen:

- gegevensverwerking en –verwerking in het kader van (de voorbereiding op) operationele activiteiten en hoofdtak 1;
- ontwikkelingen in de bedrijfsvoering en informatiehuishouding die leiden tot (grootschalige) verwerking van persoonsgegevens (van voornamelijk defensiemedewerkers);
- implementatie en naleving van de AI-Act en het verantwoord gebruik van AI en algoritmes.

2.1 Toezicht bij operationele activiteiten en hoofdtak 1

Het gebruik van sensoren op het land, in de zee, in de lucht en in het cyberdomein neemt een vlucht en ook andere hoogtechnologische toepassingen worden in een razend tempo ontwikkeld. Bovendien wordt door de toenemende hybride dreiging de nationale en internationale samenwerking versterkt. De *whole of society*-benadering vraagt om een weerbare en adaptieve samenleving die in gezamenlijkheid met Defensie de dreiging het hoofd moet gaan bieden. Dit kan alleen wanneer Defensie midden in de samenleving staat en haar interoperabiliteit vergroot. Deze samenwerking vraagt om een intensieve vorm van gegevensverwerking en -uitwisseling met veel kansen, maar ook met risico's.

De enorme stijging van dataverwerking en technologische toepassingen leidt ook tot een versnelling van dataverwerking en –verstrekking, om in een hoger tempo te kunnen handelen en de besluitvorming sneller te laten verlopen dan die van de tegenstander. De uitdaging voor Defensie is om zo te opereren dat persoonsgegevens zo effectief mogelijk beschermd worden binnen een organisatie waarin ontwikkelingen elkaar snel opvolgen. Dat alles in een wereld waarin hoofdtak 1 voor Defensie centraal staat. Dit betekent dat de FG nog slagvaardiger toezicht moet houden en moet anticiperen op de explosieve toename aan gegevensverwerkende activiteiten.

Om de enorme stijging van activiteiten van Defensie in het informatie- en cyberdomein bij te kunnen houden, richt de FG haar toezicht de komende jaren anders in. Waar mogelijk vindt er een verschuiving plaats van het toezicht achteraf (*ex post*) naar toezicht gedurende (*ex nunc*) of zelfs voor (*ex ante*) een eventuele inzet of verwerking. Met deze meer kortcyclische en dynamische vorm van toezicht kan de FG een grotere en actuelere bijdrage leveren aan de bescherming van de privacy. Daarnaast kan de FG de organisatie zo beter ondersteunen in de naleving van wet- en regelgeving.

Defensie werkt nu aan de herijking van de juridische kaders voor de Defensie gereedheid om de knelpunten in het fysieke domein en informatiedomein weg te nemen. Hierdoor kan de krijgsmacht zich eenvoudiger en sneller gereedstellen ter voorbereiding op de grondwettelijke hoofdtaken. De FG adviseert, in het kader van haar wettelijke adviesrol, bij de totstandkoming hiervan. Tevens moet er een gegevensbeschermingstoets wetgeving worden uitgevoerd en moet de AP door tussenkomst van de FG worden betrokken. Bij een uitbreiding van de wettelijke grondslag komt ook een uitbreiding van waarborgen, waarbij moet worden toegezien op de naleving hiervan.

2.2 Toezicht bij ontwikkelingen in de bedrijfsvoering

Door de groei van Defensie neemt het aantal medewerkers logischerwijs toe. Bovendien heeft Defensie de beschikking over steeds meer gegevens van het eigen personeel. Deze gegevens kunnen worden gebruikt voor verschillende doeleinden, zoals strategische personeelsplanning, gezondheidsmonitoring, training of gereedstelling. Het betreft vaak persoonsgegevens waar zorgvuldig mee moet worden omgegaan, binnen de kaders van wet- en regelgeving. Defensie heeft hiertoe, ook in het kader van de beveiliging van gegevens en de veiligheid van de medewerkers, een grote verantwoordelijkheid naar de eigen medewerkers.

Een tweede belangrijke ontwikkeling waar de FG volgend jaar bij betrokken blijft, zijn alle initiatieven rondom het verbeteren van de informatievoorziening en –huishouding. Het versnellen op deze trajecten biedt vele kansen voor Defensie, maar ook hierbij geldt dat het vaak persoonsgegevens betreft waar zorgvuldigheid van groot belang is.

2.3 Toezicht op AI en algoritmes

Het gebruik van AI in het militaire en niet-militaire domein staat nog in de kinderschoenen, maar kent vele kansen en risico's. Om hier op een verantwoorde wijze gebruik van te kunnen maken, maar ook om innovatie te faciliteren, is regulering en naleving noodzakelijk. Sinds 1 augustus 2024 is de Europese AI-Act in werking getreden. Ook andere wet- en regelgeving, zoals de AVG, Wpg en internationale principes (*NATO Principles*), geven de bandbreedte aan waarbinnen AI en algoritmes gebruikt mogen worden. Robuuste regulering vraagt ook om goed toezicht. Dit toezicht geeft de organisatie inzicht en overzicht en zorgt ervoor dat Defensie als geheel *in control* komt bij het gebruik van AI en algoritmes.

In 2025 staat het toezicht van de FG vooral in het teken van het creëren van inzicht in en overzicht over het gebruik van AI en algoritmes. Dit wordt gedaan door middel van een (verwerkings)register, het vergroten van bewustwording rondom algoritmische toepassingen, het bijdragen aan het stelsel van taken en verantwoordelijkheden en het meedenken over een nieuwe versie van de Aanwijzing algoritme, waaruit een eerste toezichtkader moet voortvloeien. Daarnaast wordt er een Algoritmeboard samengesteld en levert de FG-unit een bijdrage aan dit interdisciplinaire overleggenium.

Voor het toezicht op AI en algoritmes zoekt de FG het komende jaar de samenwerking op met de andere toezichthouders binnen Defensie. Daarnaast is er nauwe betrokkenheid bij interdepartementale ontwikkelingen.

In 2025 krijgt de FG verdere versterking om de kwartiermaker voor het toezicht op het gebruik van AI en algoritmes te ondersteunen bij het toezicht en bij het ontwikkelen van een visie en een strategie hieromtrent.

2.4 Vaste en overige toezichtactiviteiten

Register van verwerkingsactiviteiten

Op grond van de wettelijke verantwoordingsverplichting moeten alle geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerkingen van persoonsgegevens binnen Defensie worden vastgelegd in een register van verwerkingsactiviteiten. Het register draagt ook bij aan transparantie, het beheersen van risico's, goed toezicht en aan het voorkomen van onrechtmatige verwerking van gegevens. Het register van verwerkingsactiviteiten vormt vaak het vertrekpunt voor het doen van onderzoek en is van belang voor een verdere inrichting van het systeemgericht toezicht. Op dit moment is het register ontoereikend om deze doelen te bereiken⁵. In samenwerking met de *privacy community* streeft de CPO ernaar om in 2025 te komen tot een sluitend register. De FG ondersteunt hier zoveel als mogelijk in. Dit nieuwe register van verwerkingsactiviteiten is ook in 2025 onderwerp van onderzoek.

Privacy assessments

De FG houdt toezicht op de uitvoering van de *Data Protection Impact Assessments* (DPIA's): de beoordeling van het effect van de beoogde verwerkingsactiviteit op de bescherming van persoonsgegevens. De FG ziet toe op een goede uitvoering van de DPIA's en apprecieert deze op inhoud, risicobeoordeling en de acceptatie van eventuele restrisico's. In sommige gevallen moet, door tussenkomst van de FG, het traject van voorafgaande raadpleging bij de AP worden doorlopen. Ook kunnen *Data Transfer Impact Assessments* (DTIA's) aan de FG ter appreciatie voorgelegd worden. Bij nieuwe wetgevingstrajecten is tevens een wetgevingstoets door de FG onderdeel van het traject.

⁵ Verantwoordingsplicht AVG en Wpg (2023). Onderzoek naar de naleving van de registerplicht en de kwaliteit van het 'Register van verwerkingsactiviteiten'. BS2023043055.

Een toename aan (risicovolle) verwerkingsactiviteiten zorgt voor een toename aan op te stellen assessments. Dit zorgt voor grote uitdagingen voor de stellers van de assessments. Maar ook bij de CPO en de FG, die de assessments moeten toetsen, neemt de werkdruk fors toe.

Een voortvloeiende uit veel DPIA's is dat bij de risicobeoordeling mitigerende maatregelen moeten worden opgesteld om hoge risico's te beperken. De implementatie en naleving van deze maatregelen is vaak een voorwaarde voor een positief advies. In 2024 werd reeds toegezien op de implementatie en naleving van deze mitigerende maatregelen en in 2025 wordt dit toezicht geïntensiveerd.

In 2025 wordt de werkwijze/procedure van DPIA's gezamenlijk met de CPO geëvalueerd.

Wet politiegegevens

De FG Wpg houdt toezicht op de naleving van de Wpg. In 2025 is het toezicht voornamelijk gericht op de realisatie van het verbeterplan naar aanleiding van de privacy audit Wpg⁶ van de Auditdienst Rijk (ADR).

Internationaal

Defensie werkt steeds intensiever samen met publieke en private partijen, in binnen- en buitenland. In samenwerkingsverbanden worden veel gegevens uitgewisseld, waarbij het van belang is dat dit plaatsvindt binnen de afgesproken kaders. Zo worden de privacyrechten van de Defensiemedewerkers gewaarborgd.

Overige toezichtstaken

De FG heeft, naast de eerder genoemde focuspunten en reguliere toezichtactiviteiten, nog tot taak:

- het jaarlijks rapporteren aan de minister over de naleving van de AVG en de Wpg;
- het adviseren van de minister en de beheerders over de toepassing en naleving van de AVG en de Wpg;
- het begeleiden en verzorgen van contacten tussen het ministerie, de AP en interdepartementaal;
- het toezien op een goede uitvoering van de datalekprocedure en daarbij afstemmen met defensieonderdelen bij meldingen die een (hoog) risico opleveren voor de privacy van betrokkenen;
- het toezien op het evalueren van (risicovolle) incidenten met betrekking tot het verwerken van persoons- of politiegegevens;
- het toezien op de naleving van de verplichting tot het registeren van datalekken (datalekregister);
- het toezien op de juiste afwikkeling van klachten van betrokkenen rond het verwerken van persoonsgegevens;
- het adviseren over de naleving van de AVG en Wpg in het kader van (beleids)ontwikkelingen en implementatietrajecten;
- het toezien op de realisatie van verbetermaatregelen na aanleiding van toezichtactiviteiten;
- het vergroten van kennis en draagvlak en het bevorderen van bewustwording ten aanzien van de verwerking van persoonsgegevens.

⁶ Auditdienst Rijk (2022). Assurance rapport Privacy audit Wpg 2015-2018. Definitief 1.o. 2022-0000308933. En Assurance rapport Privacy audit Wpg KMar 2019-2022.

3 Bijlagen

3.1 Afkortingen

ADR	Auditdienst Rijk
AI	<i>Artificial Intelligence</i>
AP	Autoriteit Persoonsgegevens
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
CPO	<i>Chief Privacy Office</i>
DOO	Defensie Open op Orde
DPIA	<i>Data Protection Impact Assessment</i> (Engelse term voor GEB)
DPO	<i>Data Protection Officer</i> (Engelse term voor FG)
DTIA	<i>Data Transfer Impact Assessment</i>
FG	Functionaris voor Gegevensbescherming (Nederlandse term voor DPO)
IGO	Informatiegestuurd Optreden
NATO	<i>North Atlantic Treaty Organization</i>
GEB:	Gegevensbeschermingseffectbeoordeling (Nederlandse term voor DPIA)
IVD:	Inspectie Veiligheid Defensie
UAVG	Uitvoeringswet AVG
Wpg	Wet politiegegevens

Ministerie van Defensie

Jaarplan 2025

Beveiligingsautoriteit

BA

Voorwoord

Het Ministerie van Defensie levert een belangrijke bijdrage aan het beschermen van het Nederlands grondgebied en dat van bondgenoten, de bevordering van de (internationale) rechtsorde en stabiliteit, het ondersteunen van civiele autoriteiten en het leveren van bijstand bij rampen en crises. Het is van wezenlijk belang dat Defensie voldoende personeel, informatie en materieel heeft om deze hoofdtaken effectief uit te voeren. De organisatie moet bij de taakuitvoering onder alle omstandigheden kunnen vertrouwen op de continuïteit en de betrouwbaarheid van de bedrijfsprocessen en op de benodigde mensen en middelen. Door beveiligingsmaatregelen te treffen en te testen, wordt de continuïteit en betrouwbaarheid van de bedrijfsprocessen gewaarborgd. Een van de beveiligingsmaatregelen is het beveiligen van de door de defensieonderdelen aangemerkte Te Beschermen Belangen (TBB's). Informatie, zowel in fysieke als in elektronische vorm, IT-diensten, fysieke locaties en materieel kunnen ook worden aangemerkt als TBB's. De ernst en omvang van potentiële schade aan TBB's bepaalt de mate van de vereiste beveiliging. Onder schade valt zowel materiële schade als immateriële schade. Beveiliging wordt uitgevoerd op basis van risicoanalyses en risicomanagement, met als doel het vinden van de juiste balans tussen het implementeren van beveiligingsmaatregelen en de beheersing van beveiligingsrisico's.

De Beveiligingsautoriteit (BA) is toezichthouder op integrale beveiliging. Integrale beveiliging (*security*) is niet hetzelfde als bedrijfsveiligheid (*safety*). Bedrijfsveiligheid omvat onder andere bedrijfshulpverlening, brandweezorg, vliegveiligheid, arbeidsomstandigheden en de toepassing van milieuregels. Verschillende toezichthouders binnen Defensie monitoren zowel *security* als *safety*, met als doel om het toezicht te verbeteren en te versterken, naast beleid en uitvoering.

In dit toezichtjaarplan kijkt de BA vooruit en stelt ze het toezichtjaarprogramma vast.

De Beveiligingsautoriteit,

voor deze,
het afdelingshoofd Beveiliging en Gegevensbescherming

Kolonel H.J. Schuthof, MSc, EMSD, MA

Hendrik J Schuthof Digitally signed by
Hendrik J Schuthof
Date: 2024.11.14
16:16:17 +01'00'

Inhoud

1	De Beveiligingsautoriteit	6
1.1	Defensie Beveiligingsbeleid	7
1.2	Verantwoordelijkheid voor integrale beveiliging	7
1.3	Toezicht op overige normenkaders	7
	Inlichtingendiensten	7
	F-35	7
	Overkoepelende nationale en internationale normenkaders	7
1.4	Methoden van toezicht	8
	Normatief toezicht	8
	Systeemgericht toezicht	8
	Beveiligingstesten	8
1.5	Samenwerking	8
	Toezihtberaad	8
	Functionaris voor Gegevensbescherming	9
	Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen	9
1.6	Ontwikkelingen binnen het Toezicht	9
	Toezihtcapaciteit BA	9
	Beleidsmatige borging en uitvoering beveiligingstesten	9
	Toeziht binnen Defensie	9
2	Geplande activiteiten 2025	10
3	Bijlage	12
3.1	Afkortingen	13

De Beveiligingsautoriteit

Binnen het Ministerie van Defensie houdt de BA toezicht op de integrale beveiliging. Op basis van de Aanwijzing SG 948 is de BA in haar rol als toezichthouder formeel aangewezen als interne toezichthouder en als lid van het Toezichtberaad Defensie.

De toezichthoudende taak van de BA betreft in het algemeen het toezicht houden op de naleving van het Defensie Beveiligingsbeleid (DBB) bij alle defensieonderdelen. Daarnaast voert de BA de *National Security Authority*-rol uit voor het militaire domein (NSA-MoD). Deze rol vloeit voort uit het NATO-beleid. Vanuit deze rol houdt de BA toezicht op basis van het beveiligingskader uit het NATO- en EU-beleid, of op basis van afspraken die voortvloeien uit bi- en multilaterale verdragen. Tot slot houdt de BA toezicht op de naleving van het toetsingskader Beveiligingsnormen Inlichtingen & Veiligheidsdiensten (BNIVD). Dit betreft het toezicht op de inlichtingendiensten Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) en Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD).

De BA voert drie vormen van toezicht uit, namelijk normatief toezicht, systeemgericht toezicht en beveiligingstesten. Deze methoden worden in paragraaf 1.4 nader uitgelegd. Om deze omvangrijke toezichttaak daadkrachtig uit te voeren is er een speciale sectie Toezicht binnen de BA, die vanaf 2025 bestaat uit drie personen.

1.1 Defensie Beveiligingsbeleid

Het DBB bevat het geheel aan beveiligingsnormen en bestaat uit verschillende deelgebieden:

- algemene beveiliging;
- fysieke beveiliging;
- personele beveiliging;
- informatiebeveiliging (inclusief beveiligingsmaatregelen tegen compromitterende emissies en cryptografische normen);
- *special access programs*;
- industriebeveiliging.

Dit beleid dient als basis en fundament voor de taak van de BA als toezichthouder. Ook controleert de BA periodiek het bestaan, de opzet en de werking van het beleid. Waar nodig herzielt de BA het DBB met betrekking tot de correctheid en actualiteit van het DBB ten opzichte van veranderingen in NATO-, EU-, en VS-normeringen.

1.2 Verantwoordelijkheid voor integrale beveiliging

Binnen Defensie is de commandant (hieronder valt ook het hoofd van dienst, de lijnmanager, enzovoort) verantwoordelijk voor de integrale bedrijfsvoering binnen zijn defensieonderdeel. Daarmee is de commandant verantwoordelijk voor de integrale beveiliging van het gehele defensieonderdeel. Defensieonderdelen zien zelf toe op de naleving en de toepassing van het DBB. De BA ziet toe op correct gebruik en navolging van het DBB en grijpt in waar nodig, bijvoorbeeld wanneer maatregelen ontoereikend zijn.

1.3 Toezicht op overige normenkaders

Inlichtingendiensten

In het kader van de samenwerking tussen de MIVD en de AIVD, toetsen en accrediteren de BA Defensie en de beveiligingsambtenaar van de AIVD gezamenlijk de systemen en locaties van beide diensten.

F-35

Naast het nationale beleid conformeert Defensie zich met het F-35 *Air System* aan richtlijnen van de Amerikaanse overheid. De BA houdt in haar rol als *Program Security Officer* (PSO) normatief toezicht op alle *Special Access Program Facilities* (SAPF) die onder Nederlandse verantwoordelijkheid vallen. Hieronder vallen zowel gerealiseerde als in aanbouw zijnde SAPF-locaties in Nederland en in de Verenigde Staten. In haar rol als PSO houdt de BA samen met de Amerikaanse PSO toezicht. Dit doen ze jaarlijks, zowel aangekondigd als onaangekondigd.

Overkoepelende nationale en internationale normenkaders

Organisaties als de Auditdienst Rijk (ADR), de Algemene Rekenkamer, de NATO en de EU zijn externe toezichthouders. Deze toezichthouders houden systeemgericht toezicht en normatief toezicht. De BA begeleidt hierbij en bereidt toezicht, onderzoeken en/of inspecties voor.

1.4 Methoden van toezicht

De BA hanteert drie vormen van toezicht, namelijk normatief toezicht, systeemgericht toezicht en beveiligingstesten. Deze methoden van toezicht zijn cruciaal om de opzet, het bestaan en de werking van het DBB binnen de onderdelen te doorgronden en elkaar scherp te houden. Zo worden waar mogelijk vermijdbare risico's en incidenten voorkomen en/of daadkrachtig ondervangen.

Normatief toezicht

Bij normatief toezicht kijkt de BA naar de geïmplementeerde beveiligingsmaatregelen en beoordeelt de BA of aan beveiligingsnormen is voldaan. Ook kan onderzocht worden of beveiligingsmaatregelen effectief zijn, door middel van beveiligingstesten. Normatief toezicht kan onder andere gericht zijn op TBB's, fysieke en elektronische informatie, IT-voorzieningen en fysieke locaties. Het kan ook gericht zijn op samengestelde en complexe belangen, zoals een informatiesysteem.

Naast het toezien op de naleving, omvat het toezichttraamwerk:

- vervolgtoezicht, waarbij veranderingen en verbeteringen in de loop van de tijd worden gemonitord;
- signaalgestuurd toezicht, om snel te reageren op onverwachte gebeurtenissen;
- thematisch toezicht, waarbij de nadruk ligt op specifieke relevante thema's.

Deze diverse benaderingen versterken de toezichtinspanningen en dragen bij aan de conformiteit en kwaliteit van het toezicht.

Systeemgericht toezicht

Met systeemgericht toezicht bekijkt de BA de opzet, het bestaan en de effectieve werking van processen en beheersingsmaatregelen die voor een defensieonderdeel noodzakelijk zijn om aan het DBB te voldoen. Bij deze vorm van toezicht staat de mate van borging van de zogenaamde *Plan-Do-Check-Act*-cyclus (PDCA-cyclus) centraal.

Beveiligingstesten

Met beveiligingstesten toetst de BA de effectiviteit van beveiligingsmiddelen en houdt de BA toezicht op de (operationele) naleving van relevant beleid en instructies. Met testmethodieken, zoals penetratietesten en *social engineering*, test de BA de integrale beveiliging. De resultaten maken het mogelijk om risico's en kwetsbaarheden te identificeren. Hieruit kan gericht advies voor verbeteringen worden gegenereerd.

1.5 Samenwerking

Om de samenhang en de kwaliteit van toezicht te verbeteren, werkt de BA samen met de andere interne toezichthouders bij Defensie: de Functionaris voor Gegevensbescherming (FG), de Inspectie Militaire Gezondheidszorg (IMG), de Inspectie Veiligheid Defensie (IVD), het Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen (KMCGS) en de Militaire Luchtvaart Autoriteit (MLA). De interne toezichthouders werken samen op verschillende onderdelen, zoals op de afstemming van toezichtagenda's. Ook versterken de toezichthouders gezamenlijk het toezichtproces op het gebied van methodologie en redactie.

Toezihtberaad

In 2020 verenigden de interne toezichthouders zich in het Toezichtberaad Defensie, met als doel de kwaliteit en de samenhang van het interne toezicht te verbeteren en te versterken. Het Toezichtberaad wordt ondersteund door Bureau Toezicht Defensie. De Inspecteur-Generaal der Krijgsmacht (IGK) en een vertegenwoordiger van het Bureau Secretaris-Generaal nemen als toehoorder deel aan het beraad. De IGK is geen toezichthouder, maar zijn onderzoeken verrijken wel het inzicht in de staat en het functioneren van de defensieorganisatie. De Inspecteur Militaire Gezondheidszorg is per 1 juli 2024 aangesteld als voorzitter van het beraad. Het betreft een jaarlijks rulerend voorzitterschap.

Functionaris voor Gegevensbescherming

De aandacht voor de beveiliging van persoonsgegevens is in sterke mate toegenomen vanwege maatschappelijke ontwikkelingen en de inwerkingtreding van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). De BA en de FG zoeken hierin de samenwerking op.

Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen

Het KMCGS en de BA hebben een gemeenschappelijk toezichtgebied: de opslag en het vervoer van munitie, explosieven en springmiddelen. De gehanteerde normering is voor beide toezichthouders wel verschillend. Het KMCGS vervult een oog- en oorfunctie voor de naleving van de DBB-normering.

1.6 Ontwikkelingen binnen het Toezicht

Toezihtcapaciteit BA

De BA heeft Sectie Toezicht uitgebreid met twee nieuwe functies. Dit betekent dat er nu specifiekere rollen zijn gecreëerd, waardoor dossierhouders kunnen worden toegewezen aan de drie vormen van toezicht. Deze verdeling zorgt voor een gerichtere aanpak binnen het toezicht van de BA, waarbij experts zich kunnen focussen op het beoordelen van beveiligingsmanagementsystemen. Daarnaast kunnen ze zich richten op de naleving van de beveiligingsnormen en op het meten van de effectiviteit van beveiligingsmaatregelen, door testen uit te voeren.

Beleidsmatige borging en uitvoering beveiligingstesten

De BA is in het voorgaande toezichtjaar gestart met de beleidsmatige borging van beveiligingstesten. De BA zet deze beveiligingstesten als derde toezichtvorm in om de werkelijke effectiviteit van geïmplementeerde beveiligingsmaatregelen te testen. Deze inspanning is mede het gevolg van het verantwoordingsonderzoek 2022 van de Algemene Rekenkamer. Naast de beleidsmatige borging heeft de BA ook stappen gezet om de randvoorwaarden te inventariseren en uit te werken. Hierbij kijkt de BA naar de uitvoerbaarheid en ondersteuning door interne en externe dienstverleners.

Toeziht binnen Defensie

In opdracht van de secretaris-generaal (SG) wordt het samenwerkingsverband van de interne toezichthouders geëvalueerd. Naast de doelstellingen om de kwaliteit en de samenhang van het interne toezicht te versterken, heeft het Toezichtberaad de opdracht om zorg te dragen voor onderwerpen zoals:

- krachtig inzetten op een beter lerende organisatie;
- versterken van toezicht naast beleid en uitvoering;
- vormgeven van toezicht gerelateerd aan hoofdtak 1;
- centraal stellen van regels en de bedoeling van de regels;
- het oprichten van een Toezichtnetwerk.

Geplande activiteiten 2025

In dit hoofdstuk staan de geplande toezichtonderwerpen voor het toezichtjaar 2025. Het betreft toezicht aan de hand van de in hoofdstuk 1 genoemde toezichtkaders en het gezamenlijk toezicht met andere interne toezichthouders. Deze planning op onderwerp-niveau is algemeen van aard, vanwege de beperkte capaciteit en de dynamische aard van toezichtactiviteiten. Een gedetailleerde planning van toezichtactiviteiten ontstaat gedurende het toezichtjaar en heeft dit toezichtjaarplan als leidraad. Deze flexibele aanpak stelt de BA in staat om, met de beschikbare capaciteit, effectief te opereren in een complexe en veranderlijke omgeving.

De BA

- Voert systeemgericht toezicht uit op het bestaan, de opzet en de effectieve werking van een beveiligingsmanagementsysteem en de borging van de PDCA-cyclus.
- Houdt normatief toezicht op:
 - de integrale beveiliging van TBB's, objecten, informatiesystemen (waaronder ook de kritische informatiesystemen, NATO- en EU-informatiesystemen die in gebruik zijn bij Defensie) en koppelingen. Dit kan ook plaatsvinden tijdens inzet en/of oefeningen;
 - de systemen en locaties van de beide inlichtingendiensten;
 - informatiesystemen voor, tijdens en/of na het uitvoeren van een accreditatie door de BA;
 - de integrale beveiliging van elke SAPF binnen Nederland en SAPF in Amerika die onder defensieverantwoordelijkheid vallen.
- Monitort eerdere aanbevelingen en verbeterplannen. Het monitorproces van aanbevelingen en verbeteringen is gerelateerd aan de PDCA-cyclus, met als doel het lerend vermogen van de organisatie te vergroten en voortdurende verbeteringen te stimuleren.
- Houdt ad hoc toezicht op geaccepteerde restrisico's, incidenten, meldingen van voorvallen en/of onderzoeken.
- Houdt jaarlijks normatief toezicht in haar rol als NSA-MoD op basis van het NATO- en EU-beleid. Dit toezicht heeft onder andere betrekking op alle in Nederland gevestigde *Centres of Excellence* van de NATO.
- Bewaakt de voortgang en opvolging van actiepunten naar aanleiding van uitgevoerd toezicht in voorgaande jaren.
- Coördineert integrale beveiligingstesten, individueel en in het kader van de samenwerking met de Rijks-BVA.
- Begeleidt externe toezichthouders, van de NATO, de EU of overige landen.

3

Bijlage

3.1 Afkortingen

AIVD	Algemene Inlichtingen en Veiligheidsdienst
ADR	Auditdienst Rijk
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
BA	Beveiligingsautoriteit
BTD	Bureau Toezicht Defensie
BNIVD	Beveiligingsnormen Inlichtingen & Veiligheidsdiensten
BVA	Beveiligingsambtenaar
DBB	Defensie Beveiligingsbeleid
EU	Europese Unie
FG	Functionaris voor Gegevensbescherming
IGK	Inspecteur-Generaal der Krijgsmacht
IMG	Inspectie Militaire Gezondheidszorg
IT	Informatietechnologie
IVD	Inspectie Veiligheid Defensie
KMCGS	Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen
MIVD	Militaire Inlichtingen en Veiligheidsdienst
MLA	Militaire Luchtvaart Autoriteit
NATO	<i>North Atlantic Treaty Organization</i>
NSA-MoD	<i>National Security Authority – Ministry of Defence</i>
PDCA	<i>Plan-Do-Check-Act</i>
PSO	<i>Program Security Officer</i>
SAPF	<i>Special Access Program Facilities</i>
SG	secretaris-generaal
TBB	Te Beschermen Belang

Colofon

Beveiligingsautoriteit

Adres

Kalvermarkt 32
Postbus 20701
2511 CB 's-Gravenhage

Postadres

MPC 58B
2500 ES 's-Gravenhage

Opsteller

Dhr. B. Loosveld
Toezichthouder integrale beveiliging

Datum

November 2024

Ministerie van Defensie

Jaarplan 2025

Inspectie
Militaire
Gezondheidszorg

IMG

Voorwoord

In juni 1989 werd de Inspectie Militaire Gezondheidszorg (IMG) opgericht. In september van dat jaar viel het IJzeren Gordijn. De val van de Berlijnse Muur heeft grote invloed gehad op Defensie. Plotseling leek een grootschalig militair conflict iets van het verleden. Dat beeld is in de jaren erna blijven bestaan. Decennialang waren bezuinigingen een feit, waardoor Defensie kwetsbaar werd. Gelukkig krijgt Defensie inmiddels herwaardering, er is weer ruimte om te groeien. Toch dragen we de sporen van het verleden nog met ons mee. Daarom moeten we bewust aandacht blijven houden voor het herstel van de basis. Daarnaast moeten we ons met elkaar voorbereiden op hoofdtak 1. Samen met de organisatie, met uitvoering en beleid, wil de IMG ontdekken op welke wijze haar toezicht hieraan bijdraagt.

Het toezicht van de IMG is erop gericht dat de zorg voor gezondheid van onze medewerkers is geborgd. Daarbij kijken wij als inspectie of de zorg voor gezondheid nadrukkelijk op de agenda staat in beleids- en uitvoeringsplannen. De IMG gaat in het kader van de gereedstelling voor hoofdtak 1 graag de dialoog aan over bewust risicomanagement, de *normalisation of deviance* en de ondergrens. Hiermee willen wij ook bijdragen aan het voorkomen van vermijdbare gezondheidsschade en verliezen.

In dit jaarplan leest u onze voornemens voor 2025. Daarbij past de kanttekening dat we nog niet weten wat de voorbereiding op hoofdtak 1 van ons allemaal gaat vragen en wat dat voor ons toezicht betekent. De (operationele) plannen van de bedrijfsvoering en de Commandant der Strijdkrachten (CDS) worden bekend in het eerste kwartaal van 2025. Ons toezicht passen wij hierop aan. Uiteraard loopt, net als binnen heel Defensie, de voorbereiding op hoofdtak 1 als een rode draad door dit jaarplan.

Brigadegeneraal M.Y. (Manon) Molenaar
Inspecteur Militaire Gezondheidszorg

Inhoud

1	Over de IMG	6
	Missie	7
	Waarop houdt de IMG toezicht?	7
	Samenwerking (rijks)inspecties	7
2	Toezichtactiviteiten 2025	8
2.1	Doorontwikkeling IMG	9
	Bekendheid en zichtbaarheid	9
	Samenwerking interne toezichthouders	9
	Voorzitter Toezichtberaad	9
2.2	Toezicht op de gereedstelling voor hoofdtak 1	9
	Toezicht aan de voorkant	10
	Toezicht op de uitvoering van (bewust) risicomanagement en <i>normalisation of deviance</i>	10
2.3	Reguliere gezondheidszorg	11
	Primair doel	11
	Focus bij hoofdtak 1	11
	Activiteiten binnen het domein	11
2.4	Operationele gezondheidszorg	12
	Primair doel	12
	Focus bij hoofdtak 1	12
	Activiteiten binnen het domein	12
2.5	Gezondheidsbescherming	13
	Primair doel	13
	Focus bij hoofdtak 1	13
	Activiteiten binnen het domein	13
2.6	Voedselveiligheid	14
	Primair doel	14
	Focus bij hoofdtak 1	14
	Activiteiten binnen het domein	14
2.7	Nucleaire veiligheid en stralingsbescherming	15
	Primair doel	15
	Focus bij hoofdtak 1	15
	Activiteiten binnen het domein	15
3	Bijlage	16
3.1	Afkortingen	17

Over de IMG

De IMG is binnen Defensie de onafhankelijke toezichthouder op het gebied van zorg voor gezondheid. Goede zorg voor militairen is essentieel voor de inzetbaarheid. Zij worden immers ingezet in gevaarlijke situaties. Daarom beschikt Defensie over een eigen zorgsysteem voor het behoud, herstel en de bevordering van de gezondheid van militairen. Militairen zijn verplicht hiervan gebruik te maken. Deze uitzonderlijke omstandigheden vragen om onafhankelijk en effectief toezicht.

De IMG is een Bijzondere Organisatie Eenheid (BOE) onder de secretaris-generaal (SG) van Defensie. De inspectie staat onder leiding van de Inspecteur Militaire Gezondheidszorg. De IMG kan rechtstreeks gevraagd en ongevraagd de minister adviseren.

Missie

De IMG draagt bij aan de inzetbaarheid van militairen door de zorg voor gezondheid van defensiepersoneel te bewaken, beschermen, behouden en te bevorderen.

Waarop houdt de IMG toezicht?

De IMG houdt toezicht op vijf domeinen:

	Reguliere militaire gezondheidszorg	IGJ
	Operationele militaire gezondheidszorg	
	Gezondheidsbescherming	NLA
	Voedselveiligheid	NVWA
	Nucleaire veiligheid en stralingsbescherming	ANVS

Samenwerking (rijks)inspecties

De IMG voert haar toezicht uit in samenwerking met de volgende (rijks)inspecties:

- Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ)
- Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA)
- Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA)
- Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS)

De toezichttaak van (rijks)inspecties is in beginsel beperkt tot het Nederlandse grondgebied. De IMG voert haar toezicht ook uit bij extraterritoriaal optreden van Defensie.

Het toezicht van de IMG op zorg voor gezondheid is niet alleen gericht op mensen, maar ook op dieren. Toezicht op dieren behoort van oudsher al tot het toezichtbereik van de IMG en is geïntegreerd in de verschillende domeinen. Aan het toezicht op dierenwelzijn is echter tot nog toe nauwelijks invulling gegeven. Gezien de prominentere plek die het onderwerp inneemt binnen Defensie, zal de IMG in 2025 nader invulling geven aan toezicht hierop. Meer informatie over dierenwelzijn staat onder het domein gezondheidsbescherming.

In de afgelopen jaren heeft de IMG haar wijze van toezicht ingrijpend aangepast, om effectiever bij te dragen aan het leren en verbeteren van de organisatie. Haar toezichtmethoden zijn verschoven van 'toezicht op naleving van wet- en regelgeving' naar 'reflectief en responsief toezicht', gericht op het functioneren van de organisatie.

2

Toezicht-activiteiten 2025

In dit hoofdstuk leest u onze geplande activiteiten.

Een deel van onze activiteiten kunnen wij niet plannen, omdat het voortkomt uit meldingen en signalen. Meldingen en signalen vormen een belangrijke basis voor ons werk. Zo kan de IMG effectief toezicht houden waar dat nodig is. Dit hoofdstuk beschrijft eerst de activiteiten die gericht zijn op de doorontwikkeling van de IMG als organisatie (2.1). Ten tweede legt de IMG uit hoe haar toezicht bijdraagt aan de gereedstelling van Defensie voor hoofdtak 1 (2.2). Vervolgens worden de geplande activiteiten per toezichtdomein beschreven (2.3-2.7).

Met de focus op de inzetbaarheid van militairen in haar missie sluit de huidige wijze van toezicht van de IMG volledig aan bij de gereedstelling van Defensie voor inzet in een hoofdtak 1-scenario. De IMG zet de ingeslagen verandering naar reflectief en responsief toezicht daarom voort. Tegelijkertijd zullen we een aantal zaken versneld ontwikkelen.

De IMG sluit in haar toezicht, waar relevant, aan bij de onderwerpen van de jaarplannen en meerjarenplannen van de IGJ, NVWA, NLA en ANVS. Daarnaast zijn wij een vraagbaak voor professionals over de interpretatie van wet- en regelgeving en bij dilemma's. De IMG adviseert verder over de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van beleid.

2.1 Doorontwikkeling IMG

Vorig jaar is de reorganisatie van de IMG afgerond en in 2025 wordt deze reorganisatie geëvalueerd. Uiteraard zet de IMG in op voortdurende ontwikkeling en verdere professionalisering. Dat doet ze vooral op het gebied van toezichtmethoden en informatiemanagement, om de kwaliteit en effectiviteit van haar toezicht te optimaliseren. De IMG werkt aan een eigen kwaliteitsmanagementsysteem en wil dit laten certificeren. Dit draagt bij aan de transparantie van onze werkzaamheden.

Bekendheid en zichtbaarheid

Ook in 2025 zet de IMG in op het vergroten van haar bekendheid en het verbeteren van de digitale vindbaarheid. Het is belangrijk dat defensie medewerkers de IMG weten te vinden, de inspectie kennen en de toegevoegde waarde van haar toezicht zien. De IMG zoekt daarom actief verbinding binnen Defensie. Zo legt de IMG werkbezoeken af, organiseert ze themalunches waarin ze gebruik maakt van de aanwezige kennis en kunde binnen Defensie en verzorgt ze lezingen over haar werk.

We zijn transparant over onze missie, visie en waarden. Documenten, zoals plannen van aanpak voor onderzoek of andere toezichtactiviteiten, publiceren wij op intranet. Uiteraard publiceren wij hier ook onze onderzoeken en rapportages. Zo bouwen we aan wederzijds vertrouwen.

Samenwerking interne toezichthouders

De zes interne toezichthouders die toezicht houden op Defensie zijn verenigd in het Toezichtberaad (TB.) Het gaat om de Beveiligingsautoriteit (BA), de Functionaris voor Gegevensbescherming (FG), de Inspectie Militaire Gezondheidszorg (IMG), de Inspectie Veiligheid Defensie (IVD), het Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen (KMCGS) en de Militaire Luchtvaart Autoriteit (MLA). Het TB wil het toezicht doorontwikkelen en de samenwerking bevorderen. Zo zal het TB passend toezicht bij een hoofdtak 1-scenario ontwikkelen en gezamenlijk toezicht vormgeven. Hierin wordt het TB ondersteund door Bureau Toezicht Defensie (BTD).

Voorzitter Toezichtberaad

Het voorzitterschap van het TB rouleert jaarlijks tussen het voorzitterstrio IMG, MLA en IVD. Het voorzitterstrio heeft de taak om toezicht steviger te positioneren naast beleid en uitvoering in het besturingsmodel Besturen bij Defensie (BBD). Tot juli 2025 vervult Brigadegeneraal Manon Molenaar als Inspecteur Militaire Gezondheidszorg de rol van voorzitter van het TB.

2.2 Toezicht op de gereedstelling voor hoofdtak 1

Tijdens inzet in een hoofdtak 1-scenario moeten medewerkers van Defensie hun taken blijven uitvoeren onder mogelijk fysiek en mentaal zware belasting, terwijl de defensieorganisatie kampt met tekorten, ontwrichting en chaos. Defensie zal alles in het werk moeten stellen om zo goed mogelijk voor al haar medewerkers te blijven zorgen. Goede opvang en verzorging van gewonden, juiste mentale begeleiding, veilige voeding en goed omgaan met stralingsbronnen houdt het personeel optimaal inzetbaar, versterkt het moraal en draagt daarmee bij aan het vertrouwen in de organisatie.

Hoewel het beeld bestaat dat toezicht in tijden van crisis alleen maar hinderlijk is en in de weg staat, is effectief toezicht ook dan van toegevoegde waarde. Juist vanuit de onafhankelijke positie en door zelf geen onderdeel te zijn van dit proces, kan de IMG met een helicopterview kijken naar wat er gebeurt, welke keuzes gemaakt moeten worden en waar knelpunten, blinde vlekken en goede oplossingen ontstaan. Door deze inzichten terug te geven aan de organisatie en waar nodig te interveniëren, draagt het toezicht van de IMG bij aan optimale inzetbaarheid en het voorkomen van vermijdbare gezondheidsschade en verliezen van defensiemedewerkers.

Om goed invulling te kunnen geven aan deze wijze van toezicht, zal de IMG een aantal zaken versneld ontwikkelen, zoals toezicht aan de voorkant en kortcyclisch toezicht. Daarnaast zal de IMG de samenwerking met (inter)nationale partners opzoeken en intensiveren. De IMG zal convenanten met (rijks)inspecties updaten en hoofdtak 1-proof maken, zodat effectief toezicht bij civiel-militaire samenwerking mogelijk is. De IMG reflecteert bij deze versnelde ontwikkeling steeds op haar eigen toezicht en evalueert nieuwe methodes, zodat ook de IMG leert en verbetert tijdens dit proces. De vertaling van de strategische analyse hoofdtak 1 van de IMG naar concrete acties vindt op dit moment nog plaats. Daar waar nodig past de IMG haar plannen voor 2025 hierop aan. Gezien de extra capaciteit die de focus op hoofdtak 1 van de IMG vraagt, onderzoekt de IMG of uitbreiding van personeel mogelijk is.

Om effectief bij te dragen aan de gereedstelling van Defensie voor hoofdtak 1, is de focus van de IMG gericht op:

Toezicht aan de voorkant

De IMG richt zich op toezicht 'aan de voorkant' van processen, op alle niveaus in de organisatie. Zij deelt actuele inzichten en geeft aan wat zij als toezichthouder verwacht, zodat de organisatie dat mee kan nemen in de ontwikkeling van haar plannen.

Toezicht op de uitvoering van (bewust) risicomanagement en *normalisation of deviance*

De IMG ziet toe op de uitvoering van risicomanagement. Als in de uitvoering moet worden afgeweken van standaarden, moet dat gebeuren op basis van (bewust) risicomanagement. De IMG beoordeelt of risico's voldoende in kaart zijn gebracht, of mitigerende maatregelen zijn genomen en of mogelijke restrisico's zijn geïdentificeerd en geaccepteerd. De IMG geeft hierbij ruimte waar het kan en bewaakt de ondergrens als de situatie daarom vraagt.

Door toe te zien op bewust risicomanagement, draagt de IMG bij aan het voorkomen van *normalisation of deviance*. Dit ontstaat wanneer mensen door tijdsdruk, tekorten of een gebrek aan overzicht, impliciet kiezen voor een lagere standaard dan de norm. Deze lagere norm wordt vervolgens als normaal beschouwd en risico's die hierdoor ontstaan, worden niet gezien.

De IMG gaat op verschillende niveaus in de organisatie in gesprek over begrippen als ondergrens, *normalisation of deviance* en vermijdbare gezondheidsschade en verliezen.

2.3 Reguliere gezondheidszorg

Primair doel

Toezicht houden op goede zorg en op de kwaliteit en veiligheid van de reguliere militaire gezondheidszorg. Dit doet de IMG onder andere door systeemtoezicht en het onderzoeken van (verplichte) meldingen en signalen. Met systeemtoezicht beoordeelt de IMG de opzet, het bestaan en de werking van het kwaliteitsmanagementsysteem en stimuleert zij leren en verbeteren. Daarnaast beoordeelt de IMG de cultuur en daaraan gekoppeld het gedrag die van invloed zijn op het leveren van goede zorg en op een lerend werkklimaat (de zogenoemde *soft controls*).

Focus bij hoofdtak 1

Vergroten van de toezichtcapaciteit op de reguliere militaire gezondheidszorg door interne opschaling. Dit is nodig om ook tijdens een conflict adequaat toe te kunnen zien op de militaire gezondheidszorg.

Activiteiten binnen het domein Eerstelijns Gezondheidszorgbedrijf

De IMG voert systeemtoezicht uit op het Eerstelijns Gezondheidszorgbedrijf (EGB). De IMG volgt de uitwerking van de aanbevelingen die zij deed in het in 2024 verrichtte focusonderzoek 'Van kwetsbaar naar stabiel: naar toekomstbestendige eerstelijnszorg'. In periodieke gesprekken bespreekt de IMG met het EGB de voortgang van het verbeterplan om de eerstelijnszorg toekomstbestendig te maken.

Defensie Tandheelkundige Dienst

In 2024 bepaalde de IMG een aantal aandachtspunten voor het systeemtoezicht op de Defensie Tandheelkundige Dienst (DTD). De aandachtspunten zijn: werknemerstevredenheid en werksfeer, bereikbaarheid en beschikbaarheid, meldingen en leren van incidenten, en ketenafhankelijkheid. De IMG startte in 2024 met werkbezoeken aan een aantal tandheelkundige centra en aan een Mobiele Tandheelkundige Praktijk (MTP). Dit systeemtoezicht zet de IMG in 2025 voort. Op grond van een analyse van de bevindingen besluit de IMG of vervolgstappen noodzakelijk zijn.

Centraal Militair Hospitaal

De IMG draagt bij aan de verdere verbetering van de kwaliteit van zorg van het Centraal Militair Hospitaal (CMH). Dit doet ze door mee te denken over de benchmarking van kwaliteitsindicatoren en specificering van verbeterdoelen voor de militaire setting.

Governance Militaire Gezondheidszorg (MGZ)

Goed bestuur en goed toezicht zijn belangrijke voorwaarden voor goede zorg. De *governance* moet zo ingericht zijn dat die bijdraagt aan het waarborgen van goede zorg, aan het realiseren van de maatschappelijke doelstelling van de zorginstelling en aan vertrouwen. Dat geldt ook voor Defensie. De wijze waarop de *governance* van de zorg binnen Defensie is ingericht, verschilt van de civiele zorg. De IMG brengt dit verschil in kaart en beziet wat de impact hiervan is op het leveren van goede zorg door Defensie.

Samenwerking Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd

De IMG versterkt de samenwerking met de IGJ. Zo leggen wij samen werkbezoeken af. Ook stemmen wij onderling het toezicht op het CMH, het Militair Revalidatie Centrum (MRC) en het Militair Geneeskundig Logistiek Centrum (MGLC) af.

Medische technologie

Binnen Defensie is steeds meer aandacht voor zowel de veilige toepassing van medische technologie als voor productveiligheid. Tegelijkertijd zijn er veel vragen over de toepasbaarheid van bepaalde wet- en regelgeving in de specifieke context van Defensie. De IMG is benaderbaar voor vragen over interpretatie van wet- en regelgeving en bij (toekomstige) dilemma's, zoals de beschikbaarheid van medische hulpmiddelen tijdens hoofdtak 1. In 2025 geven wij het toezicht op medische technologie verder vorm.

2.4 Operationele gezondheidszorg

Primair doel

Toezicht op de operationele gezondheidszorg bij oefening, inzet en missie.

Focus bij hoofdtak 1

De omstandigheden waarin operationele gezondheidszorg wordt uitgevoerd wijken in veel gevallen af van die in de reguliere gezondheidszorg. De IMG bekijkt in hoeverre integraal risicomanagement wordt toegepast en hoe daarbij wordt omgegaan met veranderende omstandigheden (*management of change*). De focus ligt daarbij op de planning van geneeskundige zorg, op de mate waarin risico's goed geduid worden en op de hantering van *management of change* tijdens de uitvoering.

Activiteiten binnen het domein Stimuleren voorbereiding hoofdtak 1

De IMG wil, door het uitvoeren van verschillende toezichtactiviteiten, knelpunten, blinde vlekken en risico's voor de operationele gezondheidszorg tijdens de voorbereiding op hoofdtak 1 onderkennen en bespreekbaar maken. Zo bezoekt de IMG operationele eenheden, in Nederland en tijdens inzet en oefeningen, organiseert ze themabijeenkomsten en voert ze gesprekken met functionarissen over planning en risicomanagement. Daarnaast bereidt de IMG zichzelf voor op toezicht tijdens inzet in een hoofdtak 1-scenario, door ook zelf mee te oefenen. Dit doet de IMG door onderdeel te zijn van het scenario tijdens oefeningen.

Lessons identified, lessons learned

Na een geneeskundige inzet of missie vindt evaluatie plaats in opdracht van Directie Operaties (DOPS) om te leren en te verbeteren. Het Defensie Gezondheidszorg Opleidings- en Trainingscentrum (DGOTC) voert deze evaluaties uit. In 2025 houdt de IMG toezicht op welke wijze de organisatie deze *lessons identified* borgt als *lessons learned*.

Normenkader planning operationele gezondheidszorg (HDP G-03)

De IMG volgt ook in 2025 wat er wordt gedaan met haar aanbevelingen over de eerste versie van de Aanwijzing HDP G-03. Deze zijn gericht op het vereenvoudigen, verhelderen en concretiseren van de aanwijzing, zodat het normenkader meer houvast geeft voor de uitvoerbaarheid van het planningsproces.

NATO Force Model

De IMG is in 2024 begonnen met toezicht op de planning en gereedstelling van de Nederlandse geneeskundige bijdrage aan het NATO Force Model (NFM) 2025. De IMG vervolgt dit onderzoek in het uitvoeringsjaar.

Niet BIG-geregistreerde, protocolair opgeleide zorgverleners

In 2024 had de IMG het voornemen om de rol van de Combattant met Geneeskundige Neventaak (CGN) nader te beschouwen. Deze rol leek aanvankelijk naar de achtergrond te verschuiven. Met de verschuiving van de focus naar hoofdtak 1 en de te verwachten tekorten van zorgprofessionals, wordt de discussie rond de niet BIG-geregistreerde, protocolair opgeleide zorgverleners relevant. De IMG neemt de rol van de CGN mee in deze discussie.

Ziekenauto's

De IMG ontving diverse signalen over de inzetbaarheid en kwetsbaarheid van de ziekenauto's binnen het operationeel domein en het voorlopig uitblijven van vervanging. De IMG organiseert daarom een risicoberaad om de organisatie te stimuleren bewust risicomanagement toe te passen tijdens de periode tot aan de vervanging van de ziekenauto's.

2.5 Gezondheidsbescherming

Primair doel

Toezicht op de zorg voor gezondheid van defensiepersoneel.

Focus bij hoofdtak 1

De IMG ziet erop toe dat Defensie tijdens een hoofdtak 1-scenario oog blijft houden voor de fysieke en mentale gezondheid van haar medewerkers.

Activiteiten binnen het domein Nieuwe initiatieven voor gezondheidsbescherming

De IMG volgt de ontwikkelingen van nieuwe initiatieven op het gebied van gezondheidsbescherming binnen de organisatie. De IMG ziet dat er diverse nieuwe initiatieven ontstaan om de gezondheid en het welzijn van medewerkers te bevorderen. In 2024 heeft de IMG naar aanleiding van meldingen onderzoek gedaan naar het programma BaseQamp en aanbevelingen opgesteld om de zorg voor gezondheid te borgen. Deze zijn door Defensie overgenomen in een nota van de CDS, met concrete aanwijzingen voor nieuwe initiatieven. De nota van de CDS is ons referentiekader.

Structurele gezondheidsmonitoring

De IMG volgt met interesse de Structurele Gezondheidsmonitoring (SGM) die het Centrum Expertise Arbeidsomstandigheden en Milieu (CEAG) uitvoert. Het is belangrijk dat Defensie inzage heeft in de gezondheid van defensiepersoneel en de effectiviteit van zorg.

Beleidsparticipatie cateringbeleid Defensie

Defensie wil haar medewerkers goede voeding aanbieden. Daarom denkt een aparte werkgroep na over het cateringbeleid. De IMG is aanwezig als agendalid en deelt zo nodig haar inzichten binnen de werkgroep.

Defensiebrede pool leefstijlcoaches

Naar aanleiding van signalen volgt de IMG de beleidsontwikkelingen en de uitvoering van de randvoorwaarden voor de defensiebrede pool leefstijlcoaches. Dit doet de IMG door het lezen van documenten, het voeren van gesprekken met relevante partijen en het bijwonen van overleggen.

Dierenwelzijn

Defensie zet dieren in voor diverse doeleinden. Naast de inzet van *Military Working Dogs* (MWD) worden *Military Working Horses* (MWH) gebruikt voor de uitvoering van taken, onder andere bij de Koninklijke Marechaussee (KMar). Het onderwerp dierenwelzijn speelt echter ook binnen de werkgroep Slachten Levende Have en *Live Tissue Training*. Ontwikkelingen binnen Defensie, zoals het oprichten van een stuurgroep Dieren, laten zien dat dierenwelzijn een prominentere plek inneemt. In 2025 inventariseert de IMG hoe zij toezicht op dierenwelzijn binnen Defensie gaat vormgeven.

2.6 Voedselveiligheid

Primair doel

Met een systeemgerichte aanpak toezien op de (borging van) voedselveiligheid binnen Defensie.

Focus bij hoofdtak 1

De IMG ziet het inrichten, implementeren en onderhouden van een voedselveiligheidssysteem als belangrijke stap om tijdens een hoofdtak 1-scenario op een effectieve wijze de voedselveiligheid te borgen. Focuspunten zijn toezien op de herziening van het voedselveiligheidsbeleid en de afronding en implementatie van het *Food Safety Management Systeem* (FSMS). Daarnaast focust de IMG in het kader van hoofdtak 1 op het versterken van zowel civiele als internationale samenwerking op het gebied van voedselveiligheid.

Activiteiten binnen het domein

Focus Toezichtdomein Voedselveiligheid

De IMG heeft in 2024 een kennismakingsronde en inventarisatie gedaan om in kaart te brengen hoe de voedselveiligheid op dit moment is geborgd. Zo kan de IMG de focus en vorm van het toezicht op het domein Voedselveiligheid bepalen. De IMG richt zich op twee bevindingen uit deze inventarisatie, door twee activiteiten:

1. Niet-Paresto-locaties

Naast de operationele voeding en Paresto-locaties kent Defensie in Nederland diverse eet- en drinklocaties die niet onder het beheer van Paresto vallen. Om inzicht te krijgen in de voedselveiligheid op deze niet-Paresto-locaties, bezoekt de IMG een aantal van deze locaties om te bezien hoe Defensie de voedselveiligheid op deze locaties borgt.

2. Voedselveiligheidsbeleid en *Food Safety Management Systeem*

De IMG ziet spoedige goedkeuring en uitvoering van het herziene voedselveiligheidsbeleid met daarin implementatie van het FSMS als een belangrijke stap in de voorbereiding op hoofdtak 1. De IMG volgt en toetst de herziening van het voedselveiligheidsbeleid en volgt de ontwikkelingen bij de afronding en implementatie van het FSMS.

Versterking samenwerking Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

De IMG heeft in 2024 de samenwerking met de NVWA geïntensiveerd. Dit wordt, mede in het kader van hoofdtak 1, in 2025 voortgezet.

Versterking internationale samenwerking

De IMG zoekt en versterkt de internationale zichtbaarheid en samenwerking op het gebied van voedselveiligheid. Hiervoor legt de IMG werkbezoeken af tijdens operationele oefeningen en inzet. Op deze wijze haalt de IMG informatie op over de inrichting van de voedselveiligheidsketen en kijkt ze naar eventuele leer- en verbeterpunten.

2.7 Nucleaire veiligheid en stralingsbescherming

Primair doel

Toezicht houden op de nucleaire veiligheid en stralingsbescherming van toepassingen die onder het Vrijstellingsbesluit defensie Kernenergiewet (VdK) vallen. Het VdK is bedoeld om gerubriceerde en operationele toepassingen intern te kunnen autoriseren. Alle ongerubriceerde toepassingen binnen Defensie vallen onder de complexvergunning, waarop de ANVS samen met de IMG toezicht houdt.

Focus bij hoofdtak 1

Defensie maakt gebruik van veel verschillende stralingsbronnen en -toepassingen. Binnen het domein ligt de focus gedurende een hoofdtak 1-scenario op het veilig inzetten van radioactieve stoffen en/of (niet-)ioniserende straling uitzendende toestellen. Daarnaast wordt de samenwerking met interne en externe toezichthouders verder geïntensiveerd.

Activiteiten binnen het domein

Nulmetingen

De IMG wil de huidige situatie omtrent ioniserende straling uitzendende bronnen en toestellen binnen Defensie scherper in kaart brengen. Daarom voert de IMG nulmetingen uit bij eenheden die hiermee werken. Als het nodig is, benoemt de IMG aandachtspunten om optimaal te voldoen aan wet- en regelgeving.

Stralingsbeschermingseenheid

De Stralingsbeschermingseenheid (SBE) heeft verschillende taken en verantwoordelijkheden rond het VdK en de complexvergunning. De IMG ziet toe op de juiste uitvoering van deze taken en verantwoordelijkheden en volgt de verdere ontwikkelingen binnen de SBE.

Handleiding stralingshygiëne Defensie (MP35-311)

De IMG volgt de afronding en implementatie van de MP35-311, inclusief de inbedding op de werkvloer en alle onder deze handleiding vallende werkinstructies.

Kennisvergroting binnen IMG over niet-ioniserende straling

Om goed toezicht te kunnen houden op niet-ioniserende straling, wordt de kennis hierover binnen de inspectie vergroot.

Intensiveren samenwerking met interne en externe toezichthouders

In 2024 verstevigde de IMG de samenwerking met verschillende interne en externe toezichthouders. Zo werden er gezamenlijke werkbezoeken afgelegd met de BA en het KMCGS. In 2025 herzielt de inspectie de samenwerkingsafspraken met de ANVS en intensificeert ze het contact met andere interne toezichthouders.

3

Bijlage

3.1 Afkortingen

ANVS	Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming	MGLC	Militair Geneeskundig Logistiek Centrum
BA	Beveiligingsautoriteit	MGZ	Militair Gezondheidszorg
BBD	Besturen bij Defensie	MLA	Militaire Luchtvaart Autoriteit
BOE	Bijzondere Organisatie Eenheid	MRC	Militair Revalidatie Centrum
BTD	Bureau Toezicht Defensie	MTP	Mobiele Tandheelkundige Praktijk
		MWD	<i>Military Working Dogs</i>
		MWH	<i>Military Working Horses</i>
CDS	Commandant der Strijdkrachten	NATO	<i>North Atlantic Treaty Organization</i>
CEAG	Centrum Expertise Arbeidsomstandigheden en Milieu	NFM	<i>NATO Force Model</i>
CGN	Combattant Geneeskundige neventaken	NLA	Nederlandse Arbeidsinspectie
CMH	Centraal Militair Hospitaal	NVWA	Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit
DGOTC	Defensie Gezondheidszorg Opleidings- en Trainingscentrum	SBE	Stralingsbeschermingseenheid
DOPS	Directie Operaties	SG	secretaris-generaal
DTD	Defensie Tandheelkundige Dienst	SGM	Structurele Gezondheidsmonitoring
EGB	Eerstelijns Gezondheidsbedrijf	TB	Toezichtberaad
FG	Functionaris voor Gegevensbescherming	VdK	Vrijstellingsbesluit defensie Kernenergiewet
FSMS	<i>Food Safety Management Systeem</i>		
HDP	Hoofd Directie Personeel		
IGJ	Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd		
IMG	Inspectie Militaire Gezondheidszorg		
IVD	Inspectie Veiligheid Defensie		
KMar	Koninklijke Marechaussee		
KMCGS	Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen		

Colofon

Inspectie Militaire Gezondheidszorg

Adres

De Zwaluwenberg, gebouw 2
Utrechtseweg 225-D2
1213 TR Hilversum
088 9566322

Postadres

Postbus 155
1230 AD Loosdrecht
MPC51R

https://intranet.mindef.nl/bs_2021/Directies/IMG/Index.aspx

Datum

November 2024

Inspectie Veiligheid Defensie
Ministerie van Defensie

Jaarplan 2025

Inspectie
Veiligheid
Defensie

IVD

Voorwoord

Onder druk van de veranderende veiligheidssituatie in de wereld verlegt Defensie de aandacht naar de eerste hoofdtaak: het beschermen van het eigen grondgebied en/of dat van bondgenoten. Voor de Inspectie Veiligheid Defensie (IVD) is het daarom zaak om te bezien wat de focus op hoofdtaak 1 de komende tijd gaat betekenen voor onze werkzaamheden en voor het toezicht op Defensie als geheel.

Veiligheid is een randvoorwaarde voor het voortzettingsvermogen van de krijgsmacht, temeer in het geval van een artikel 5-situatie van het NAVO-verdrag: een aanval op één is een aanval op iedereen. Als artikel 5 wordt ingeroepen is het waarborgen van een zo hoog mogelijk veiligheidsniveau een operationele noodzaak in het belang van iedere medewerker in de defensieorganisatie. Een krijgsmacht die in staat is om haar personeel en materieel te beschermen, behoudt niet alleen de operationele capaciteiten, maar versterkt ook het moreel en het vertrouwen van het personeel in de organisatie.

In 2024 publiceerde de IVD voor het eerst een belangrijk koersdocument voor meerdere jaren: het Meerjarenperspectief (MJP) 2025-2027. Daarin kondigde de inspectie vier toezichtlijnen aan die de komende drie jaar leidend zijn voor haar activiteiten:

1. opleiden, trainen en oefenen;
2. cultuur, leiderschap en gedrag;
3. regelgeving en procedures in veranderende omstandigheden;
4. opbouw van de veiligheidsorganisatie.

Tegen deze achtergrond geeft de inspectie haar prioriteiten voor 2025 vorm. In dit jaarplan leest u daar meer over.

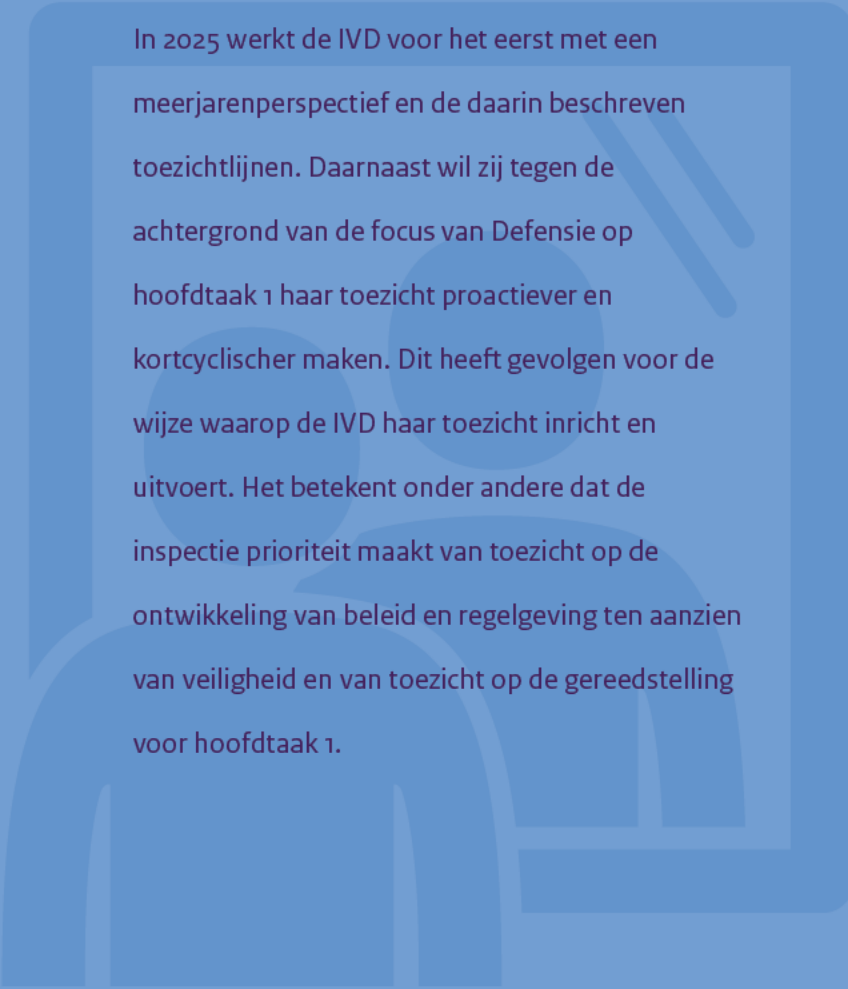
Commodore Jan-Paul Apon,
Waarnemend Inspecteur-Generaal Veiligheid

Inhoud

1	Toezicht in 2025	6
	1.1 Focus van het toezicht	7
	1.2 Toezichtactiviteiten in 2025	8
2	Over de Inspectie Veiligheid Defensie	10
3	Bijlage	12
	Afkortingen	13

1 Toezicht in 2025

In 2025 werkt de IVD voor het eerst met een meerjarenperspectief en de daarin beschreven toezichtlijnen. Daarnaast wil zij tegen de achtergrond van de focus van Defensie op hoofdtaak 1 haar toezicht proactiever en kortcyclischer maken. Dit heeft gevolgen voor de wijze waarop de IVD haar toezicht inricht en uitvoert. Het betekent onder andere dat de inspectie prioriteit maakt van toezicht op de ontwikkeling van beleid en regelgeving ten aanzien van veiligheid en van toezicht op de gereedstelling voor hoofdtaak 1.

1.1 Focus van het toezicht

De IVD hanteert in de periode 2025-2027 de volgende vier toezichtlijnen:

1. opleiden, trainen en oefenen;
2. cultuur, leiderschap en gedrag;
3. regelgeving en procedures in veranderende omstandigheden;
4. opbouw van de veiligheidsorganisatie.

Deze toezichtlijnen zijn richtinggevend voor het werk van de IVD en daarmee ook voor de manier waarop ze inhoud geeft aan de jaarplannen. De inspectie licht in dit hoofdstuk de focus van het toezicht voor 2025 toe. Aan elke toezichtlijn zijn toezichtactiviteiten verbonden. Sommige activiteiten betreffen meerdere toezichtlijnen. De inspectie kan naar aanleiding van de actualiteit of van een risico-inschatting prioriteiten bepalen. Dit kan gedurende het jaar leiden tot een bijstelling van de focus van het toezicht. In het jaarverslag legt de inspectie verantwoording af over de uitgevoerde activiteiten.

Op basis van bovenstaande toezichtlijnen voert de IVD thema-activiteiten uit. Zo ziet de inspectie in het kader van toezichtlijn 1 (opleiden, trainen en oefenen) toe op de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van een aantal grote oefeningen. Toezichtlijn 2 (cultuur, leiderschap en gedrag) en 4 (opbouw van de veiligheidsorganisatie) neemt de IVD in eerste instantie mee in het systeemgericht toezicht. Voor toezichtlijn 3 (regelgeving en procedures in veranderende omstandigheden) inventariseert de inspectie eerst welke stappen Defensie al zet om de regeldruk te verminderen. In aansluiting daarop bepaalt de IVD de verdere stappen voor deze toezichtlijn.

De komende drie jaar stelt de inspectie de Staat van de Veiligheid op. Met de Staat van de Veiligheid beoogt de inspectie het veiligheidsbewustzijn van Defensie te vergroten, door de organisatie periodiek een spiegel voor te houden en te reflecteren op wat zij aan ontwikkelingen (kansen en risico's) ziet. In 2025 begint de inspectie aan het 'vullen' van de eerste Staat van de Veiligheid. Dit doet ze aan de hand van de bevindingen uit de activiteiten die de IVD in het kader van de vier toezichtlijnen uitvoert. In de komende jaarverslagen rapporteert de inspectie over de Staat van de Veiligheid.

Opleiden, trainen en oefenen	Cultuur, leiderschap en gedrag	Regelgeving en procedures in veranderende omstandigheden	Opbouw van de veiligheidsorganisatie
De IVD besteedt de komende jaren in voorvalonderzoeken en themaonderzoeken extra aandacht aan de mate van scholing, training en oefening van defensie-medewerkers.	De IVD staat de komende jaren stil bij de veiligheidscultuur binnen Defensie. In 2025 beziet de inspectie onder andere op welke manier Defensie <i>Safety Leadership</i> vormgeeft en uitvoert.	De IVD inventariseert in 2025 welke stappen Defensie heeft gezet in het verminderen van de regeldruk. Ook beziet de IVD in hoeverre bij de uitvoering van de stappen gekeken wordt naar het effect van deze vermindering op de veiligheid.	Op grond van haar systeemgerichte toezicht concludeert de IVD dat de veiligheidsorganisatie nog niet volledig op sterkte is, medewerkers nog niet alle vereiste opleidingen hebben gevolgd en veiligheid nog onvoldoende in de bedrijfsvoering is verweven. De inspectie onderzoekt de komende jaren hoe Defensie haar veiligheidsorganisatie verder op- en uitbouwt.

1.2 Toezichtactiviteiten in 2025

Nieuwe activiteiten in 2025

Concretisering werkzaamheden hoofdtak 1

De IVD werkt de komende tijd uit wat de focus van Defensie op hoofdtak 1 betekent voor de taken, rollen en het dagelijks werk van de inspectie. Zij doet dat in nauwe samenwerking met de andere interne toezichthouders van Defensie, met wie de IVD het Toezichtberaad vormt. De IVD past haar toezicht aan op de veranderende context waarin Defensie werkt. Deze aanpassing vergt aandacht en capaciteit, en zal leiden tot andersoortige uitingen van de inspectie, zoals signaalrapportages, veiligheidswaarschuwingen enzovoorts. De IVD haalt doorlopend op wat er speelt in het operationele veld en analyseert deze informatie. Zo kan de inspectie eventuele risico's snel kenbaar maken aan de betrokken defensieonderdelen, zodat zij kunnen reflecteren op mogelijke achtergronden van deze risico's. De inspectie stimuleert dat risico's worden aangepakt.

Om doorlopend informatie op te kunnen halen, werkt de inspectie in 2025 verder aan het versterken van haar informatiepositie. De voortdurend veranderende omgeving en toenemende dreigingen waar Defensie mee te maken heeft, vraagt meer dan ooit om adaptief en responsief toezicht. Dit houdt in dat de IVD actief de verbinding zoekt met de defensieonderdelen, door periodiek te overleggen, bezoeken af te leggen bij eenheden en de voorbereiding, organisatie en uitvoering van oefeningen te volgen. De IVD vraagt daarbij ook kwantitatieve en kwalitatieve informatie op. Daarnaast brengt de IVD in kaart wat de gevolgen zijn van veranderende wet- en regelgeving in een uitzonderingstoestand en beziet zij op welke wijze de inspectie bevindingen snel aan de organisatie terug kan geven.

Tot slot versterkt de inspectie vanuit deze optiek de samenwerking met andere rijksinspecties, met de interne toezichthouders in het Toezichtberaad en geeft zij de samenwerking met internationale toezichthouders verder vorm.

Gelet op de ontwikkelingen bij Defensie in het kader van hoofdtak 1 is het van belang dat de IVD zo spoedig mogelijk bevindingen en conclusies terugkoppelt naar de verantwoordelijken, zodat zij hier naar kunnen handelen. Een vorm die de inspectie hanteert, is themagericht toezicht. De IVD kiest op basis van signaleerde risico's waar zij bij haar doorlopende toezichtactiviteiten aandacht aan gaat besteden. In

2025 prioriteert de inspectie twee thema's: veiligheid bij de aanschaf van producten, dat zij komend jaar als eerste oppakt, en de stand van zaken van de in 2021 ingevoerde Agenda voor Veiligheid.

Veiligheid bij de aanschaf van producten (toezichtlijn 3)

Een van de risico's die de IVD ziet, is het versnelde inkoopproces om Defensie wendbaarder te maken. Defensie is daarbij voornemens om ook de interne organisatie mee te nemen. Een onderdeel van deze interne organisatie is de Arbo & Milieu Risico Analyse (AMRA). Bij de aanschaf van producten brengt Defensie de risico's in de AMRA in kaart. De beschrijving van de restrisico's en bijbehorende beheersmaatregelen neemt Defensie op in het Arbo & Milieu Constructie Dossier (AMCD). De betrokken defensieonderdelen zetten deze beheersmaatregelen vervolgens om in procedures en voorschriften. De IVD zal in haar toezicht nagaan in hoeverre een defensieonderdeel deze organisatorische en persoonlijke beheersmaatregelen tijdens de versnelde inkoopprocedures implementeert.

Voortgang Agenda voor Veiligheid (toezichtlijn 4)

Na het uitbrengen van het eindrapport van de Commissie Verbeet (2021) nam de IVD de rol over van de Visitatiecommissie Defensie en Veiligheid. Deze commissie was ingesteld om de uitvoering van het plan van aanpak 'Een veilige defensieorganisatie' uit 2018 te toetsen. De IVD stelde zich ten doel te volgen of de realisatie van de Agenda voor Veiligheid vordert, de beoogde effecten worden bereikt en veiligheidsrisico's afnemen. Hiertoe brengt de inspectie de conditie van de veiligheidsorganisatie (kwantitatieve en kwalitatieve invulling) en de effectiviteit (*outcome*) van het veiligheidsmanagementsysteem (VMS) in kaart en onderzoekt de maatregelen. De vraag die hierbij wordt gesteld is: kan de veiligheidsorganisatie de taken uitvoeren en wat is het effect hiervan op de veiligheid (*outcome*)?

Veiligheidsdag 2025

Op 18 maart 2025 organiseert de IVD samen met de Directie Veiligheid (beleid) en de afdeling Veiligheid van de Directie Aansturen Operationele Gereedheid (DAOG) (uitvoering) een dag voor de veiligheidsfunctionarissen binnen Defensie en voor *stakeholders* van buiten Defensie. Centraal staat het stimuleren van de veiligheid in een hoofdtak 1-scenario.

Lopende activiteiten

De inspectie evalueert in 2025 het systeemgericht toezicht van de afgelopen twee jaar. Daarnaast werkt de IVD in 2025 verder aan vier lopende onderzoeken: opvolging van de IVD-aanbevelingen, het onderzoek naar voertuigvoorvallen, het onderzoek naar missies en het onderzoek naar een ongeval met een CV90-infanteriegevechtsvoertuig in Hohenfels (Duitsland).

Voorvallen en de onderzoeken daarnaar zijn niet te plannen. In het geval van een groot aantal nieuwe voorvalonderzoeken kan er sprake zijn van herprioritering van de werkzaamheden.

Kaderwet rijksinspecties

Sinds 2022 neemt de IVD actief deel aan de interdepartementale werkgroep van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor de totstandkoming van de Kaderwet rijksinspecties. Voor deze wet, die conform het regeerprogramma een betere en wettelijke verankering van onafhankelijk inspectietoezicht beoogt, heeft de IVD tevens in

inspectieraadverband haar inbreng geleverd. Ook in 2025 is de IVD betrokken bij de totstandkoming van de Kaderwet. Daarbij richt de IVD zich vooral op de verdere behandeling van het wetsvoorstel en de consequenties daarvan.

Voorafgaand toezicht

Een van de taken van de IVD is het voorafgaand (*ex ante*) toetsen van de uitvoerbaarheid van beleid en de handhaafbaarheid van uitvoeringsregels op het gebied van veiligheid. De inspectie heeft het voorafgaand toezicht inmiddels ingevoerd in haar bedrijfsvoering en daartoe een toetsingskader opgesteld. De IVD zal de uitvoerbaarheids- en handhaafbaarheidstoets samen met de beleidsmakers medio 2025 evalueren en desgewenst aanpassen. De inspectie verwacht in 2025 de taak volledig te kunnen uitvoeren.

Overzicht toezicht in 2025

	Start onderzoek/activiteit	Omschrijving	Status
1	2025	Veiligheid bij de aanschaf van producten	👍
2	2025	Voortgang Agenda voor Veiligheid	👍
3	2025	Concretisering werkzaamheden hoofdtak 1	👍
4	2025	Veiligheidsdag 2025	👍
5	2025	Systeemgericht toezicht: systematiek evalueren	👍
6	2025	Ontwikkelen referentiekader bijwonen oefeningen	👍
7	2025	Toezicht op een of meerdere oefeningen	👍
8	2024	Voorvalonderzoek CV90 Hohenfels	→
9	2024	Themaonderzoek volgen van aanbevelingen van de IVD	→
10	2024	Themaonderzoek missies	→
11	2023	Voorvalonderzoek voertuigvoorvallen	→

→ : doorlopend(e) onderzoek of activiteit

👍 : nieuw(e) onderzoek of activiteit

Over de Inspectie Veiligheid Defensie

Veiligheid is een randvoorwaarde voor het voortzettingsvermogen van de krijgsmacht. Het waarborgen van een zo hoog mogelijk veiligheidsniveau is een operationele noodzaak in het belang van iedere medewerker in de defensieorganisatie. Een krijgsmacht die in staat is om haar personeel en materieel te beschermen, behoudt niet alleen de operationele capaciteiten, maar versterkt ook het moreel en het vertrouwen van het personeel in de organisatie.

De vier toezichtlijnen die de IVD voor de komende drie jaar heeft gedefinieerd, geven richting aan de activiteiten van de inspectie. Ze helpen de inspectie om op doelmatige wijze de veiligheid van de defensie medewerkers en het lerend vermogen van de defensieorganisatie te verbeteren en daarmee de gereedstelling van de krijgsmacht te ondersteunen.

Organisatie

Afgelopen jaar nam het aantal medewerkers van de IVD toe. Met het oog op deze organisatieontwikkeling besteedt de inspectie aandacht aan het (her)inrichten van organisatieprocessen, cultuur en strategie. Daarnaast heeft de inspectie nadrukkelijk aandacht voor de toerusting en ontwikkeling van haar medewerkers. Dit doet de inspectie door middel van een intern ontwikkelde leergang toezicht, een inwerkprogramma en aandacht voor het behoud van medewerkers. In 2025 gaat de inspectie strategisch talentmanagement toepassen.

Kwaliteitsmanagement

Om impact te hebben met het toezicht moeten de toezichtproducten van de inspectie van een kwalitatief hoogwaardig niveau zijn. De inspectie levert deze kwaliteit met haar interne organisatie, procedures en richtlijnen. Het in 2022 vastgestelde kwaliteitsmanagementmodel van de inspectie bewaakt en waarborgt het leveren van kwaliteit conform de gemaakte interne afspraken. In 2025 start de IVD met interne kwaliteitsaudits, waarmee ze enerzijds beziet of de IVD zich aan de intern gestelde afspraken houdt en anderzijds waar zij de eigen werkwijze kan verbeteren.

Bedrijfsvoering

Eind 2024/begin 2025 gaat de IVD gebruikmaken van DefDoc, het nieuwe Document Management Systeem (DMS) van Defensie dat het verouderde systeem voor postregistratie (X-Post) vervangt. De implementatie van dit systeem beperkt zich in eerste instantie tot het versturen van interne stukken binnen Defensie.

De IVD beschikt over een dashboard voor analyses in de applicatie 'Peoplesoft Melden Voorvallen' (PSMV). De inspectie ontwikkelt dit dashboard komend jaar door, in nauwe samenwerking met KIXS, de IT-innovatieafdeling van het Commando Materieel en IT (COMMIT). De ambitie is om relevante inzichten uit het meldingssysteem automatisch te ordenen, te groeperen en inzichtelijk te maken, zodat deze bruikbaar zijn voor verdere analyses en gemakkelijk kunnen worden gedeeld met partners.

Samenwerking interne toezichthouders

De IVD werkt samen met vijf andere interne toezichthouders die toezicht houden op Defensie. Het gaat om de Beveiligingsautoriteit (BA), de Functionaris voor Gegevensbescherming (FG), de Inspectie Militaire Gezondheidszorg (IMG), het Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen (KMCGS) en de Militaire Luchtvaart Autoriteit (MLA). Samen met deze toezichthouders heeft de IVD zich verenigd in het Toezichtberaad, om toezicht door te ontwikkelen en de samenwerking te bevorderen. In 2025 zal het Toezichtberaad passend toezicht bij een hoofdtaak 1-scenario ontwikkelen en het gezamenlijke toezicht verder vormgeven. Het Toezichtberaad wordt hierin ondersteund door Bureau Toezicht Defensie (BTD).

Sinds juli 2024 maakt de IVD deel uit van het voorzitterstrio IMG, MLA en IVD, waarbij het voorzitterschap elk jaar rouleert tussen de drie toezichthouders. Het voorzitterstrio stuurt het Toezichtberaad aan en heeft als taak om toezicht steviger te positioneren naast beleid en uitvoering in het besturingsmodel Besturen bij Defensie (BBD).

3

Bijlage

Afkortingen

AMCD	Arbo & Milieu Risico Analyse
AMRA	Arbo & Milieu Risico Analyse
BA	Beveiligingsautoriteit
BBD	Besturen bij Defensie
BTD	Bureau Toezicht Defensie
COMMIT	Commando Materieel en IT
DAOG	Directie Aansturen Operationele Gereedheid
DMS	Document Management Systeem
FG	Functionaris voor Gegevensbescherming
IMG	Inspectie Militaire Gezondheidszorg
IVD	Inspectie Veiligheid Defensie
KMCGS	Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen
MJP	Meerjarenperspectief
MLA	Militaire Luchtvaart Autoriteit
NAVO	Noord-Atlantische Verdragsorganisatie
PSMV	Peoplesoft Melden Voorvallen
VMS	Veiligheidsmanagementsysteem

Colofon

Inspectie Veiligheid Defensie

Adres

Majoor Jan Linzel Complex
Brasserskade 227a
2497 NX Den Haag

Postadres:

Postbus 90701
2509 LS Den Haag
MPC 58B

www.ivd.nl

Datum

November 2024

Ministerie van Defensie

Jaarplan 2025

Korps Militaire
Controleurs
Gevaarlijke Stoffen

KMCGS

Voorwoord

In 2024 was Defensie bezig om de basis weer te herstellen. De organisatie heeft nog steeds last van de jarenlange bezuinigingen en ook nu worstelt Defensie om de basis weer op orde te krijgen. Dat is een forse uitdaging en kost tijd. De geopolitieke situatie zorgt ervoor dat de focus weer meer komt te liggen op hoofdtak 1: het beschermen van eigen en bondgenootschappelijk grondgebied. Om die taak op goede wijze te kunnen vervullen is uitbreiding nodig, in allerlei opzichten. Defensie heeft last van een hardnekkig groot personeelstekort en heeft voor de uitbreiding ook nog eens extra personeel nodig. Dat is op zichzelf al een enorme uitdaging, maar dat personeel moet ook nog eens opgeleid en getraind worden om hun taken goed uit te kunnen voeren op het moment dat zich een hoofdtak 1-scenario voordoet.

De geopolitieke situatie zorgt niet alleen voor spanningen, maar ook voor meer waardering voor Defensie. Daarnaast komt er meer geld beschikbaar. Dat is natuurlijk positief, maar het betekent niet dat daarmee alle problemen op korte termijn opgelost kunnen worden. Defensie staat voor grote uitdagingen die veel tijd en geld kosten.

De operationele druk neemt toe als gevolg van de veranderende veiligheidssituatie in de wereld en het Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen (KMCGS) ziet dat dat van invloed is op de naleving van wet- en regelgeving, en daarmee ook op de veiligheid. De defensieorganisatie moet de balans tussen de operationele druk en de veiligheid van het personeel en de omgeving goed bewaken. Toezicht kan daarbij helpen en bijdragen aan het leveren van gevechtskracht en het behoud van het voortzettingsvermogen. Als Defensie in staat is om het personeel en materieel adequaat te beschermen, heeft dat een positieve invloed op de taakuitvoering en het vertrouwen van het personeel.

Deze ontwikkelingen zorgen ervoor dat het KMCGS aan het bekijken is wat de focus op hoofdtak 1 gaat betekenen voor het toezicht van het KMCGS. Op dit moment zijn de gevolgen van de focus op hoofdtak 1 nog niet helemaal duidelijk. In het eerste kwartaal van 2025 zal daarover meer bekend worden en kunnen we gaan bekijken wat dat voor ons toezicht betekent en of eventueel aanpassing van ons toezicht nodig is.

Luitenant-kolonel M.L. van Heusden

Commandant Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen

Colofon

Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen

Koninklijke Marechaussee (KMar)
Landelijk Tactisch Commando (LTC)
Brigade Operationele Service & Support (BOSS)

Adres

Camp New Amsterdam
Dolderseweg 34
3712 BR Huis ter Heide

Postadres

Postbus 90200
3509 BE Utrecht
MPC 54 A

Datum

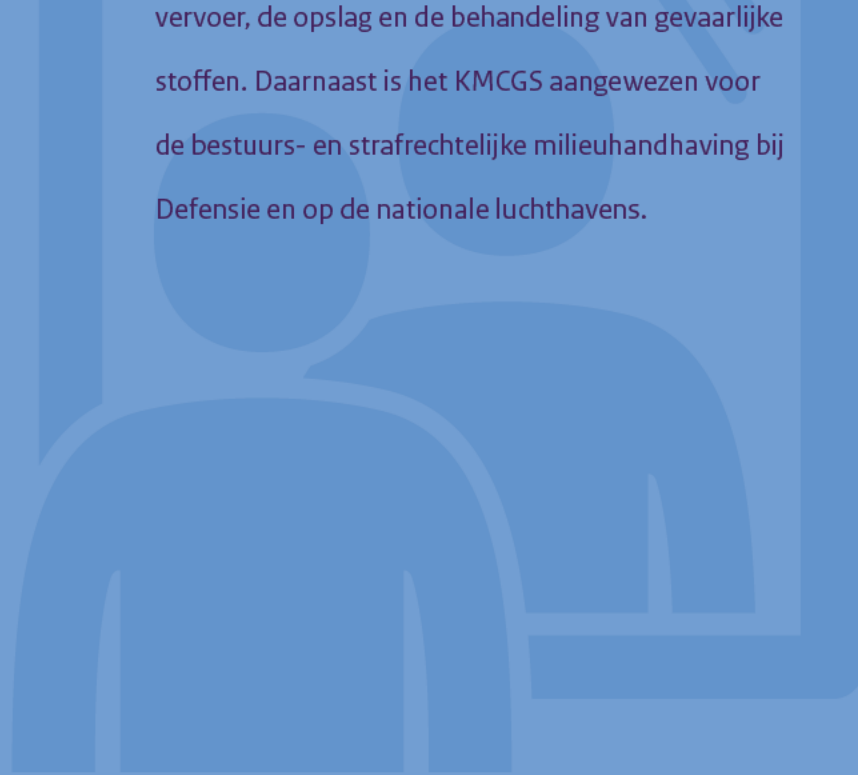
November 2024

Inhoud

1	Over het KMCGS	6
1.1	Missie, visie en taken	7
1.2	Optreden	7
1.3	Organogram	8
1.4	Ontwikkelingen in het toezicht	9
2	Geplande activiteiten 2025	10
2.1	Toezihtactiviteiten algemeen	11
2.2	Toezihtactiviteiten vervoer	11
2.3	Toezihtactiviteiten opslag en behandeling	12
2.4	Overige activiteiten	12
2.5	Lopende en voorgenomen onderzoeken	13
2.6	Samenwerking met andere partijen	13
3	Bijlage	14
3.1	Afkortingen	15

Over het KMCGS

Het KMCGS is een van de onafhankelijke toezichthouders van Defensie en houdt namens de secretaris-generaal (SG) van Defensie toezicht op het vervoer, de opslag en de behandeling van gevaarlijke stoffen. Daarnaast is het KMCGS aangewezen voor de bestuurs- en strafrechtelijke milieuhandhaving bij Defensie en op de nationale luchthavens.

1.1 Missie, visie en taken

Missie

De missie van het KMCGS is het bewaken en bevorderen van de veiligheid bij de opslag, de behandeling en het vervoer van gevaarlijke stoffen binnen de defensieorganisatie.

Visie

Het KMCGS levert een actieve bijdrage aan het veilig werken aan en met gevaarlijke stoffen en het voorkomen van milieubedreigende situaties. Het KMCGS bewerkstelligt dit door bewustwording te bevorderen bij de defensieorganisatie, door middel van voorlichting, toezicht, handhaving en onderzoek. Door het uitvoeren van systeemgericht onderzoek en thematisch onderzoek en het rapporteren daarover aan de defensieorganisatie, levert het KMCGS eveneens een constructieve bijdrage aan het verhogen van de veiligheid bij Defensie.

Taken

Het KMCGS is belast met het toezicht op en de handhaving van het vervoer van gevaarlijke stoffen, zoals vastgelegd in de Wet vervoer gevaarlijke stoffen (WVGS), de Wet luchtvaart (WLv), onderliggende regelgeving en de dienstvoorschriften die hierop van toepassing zijn. Daarnaast is het KMCGS belast met de controle op de naleving van de dienstvoorschriften voor de opslag van ontplofbare stoffen en voorwerpen, voor het merken van verpakkingen en munitieartikelen en voor het interne vervoer op inrichtingen van Defensie en militaire oefenterreinen. Tot slot is het KMCGS aangewezen voor de opsporing van milieuovertredingen bij Defensie, op defensie terreinen en de nationale luchthavens.

De belangrijkste taken die hieruit voortvloeien zijn:

- het toezien op en controleren van het veilig vervoeren, opslaan en behandelen van gevaarlijke stoffen door de Nederlandse krijgsmacht in binnen- en buitenland;
- het toezien op het veilig vervoeren en opslaan van gevaarlijke stoffen door buitenlandse krijgsmachten op Nederlands grondgebied;
- straf- en bestuursrechtelijke milieuhandhaving op defensie terreinen en de nationale luchthavens.

Het effect dat het KMCGS met het toezicht wil bereiken, is dat gevaarlijke stoffen zowel in Nederland, als tijdens oefeningen en missies in buitenland, zo veilig mogelijk worden vervoerd, behandeld en opgeslagen. Het KMCGS houdt zowel aangekondigd als onaangekondigd toezicht.

1.2 Optreden

Het toezicht van het KMCGS is met name gericht op de naleving van wet- en regelgeving. Dit is een vrij klassieke vorm van toezicht. In het toezicht kijkt het KMCGS waar mogelijk vooral naar de bedoeling van wet- en regelgeving. Want hoewel wet- en regelgeving vaak zwart-wit is, is het opgesteld om de veiligheid te bevorderen, zeker binnen het toezichtdomein van het KMCGS. Om de organisatie goed te kunnen adviseren hanteert het KMCGS in haar toezicht ook andere vormen van onderzoek: het thematisch onderzoek en het systeemgericht onderzoek. In het kader van de handhaving doet het KMCGS, in het uiterste geval, ook strafrechtelijk (opsporings)onderzoek. Strafrecht is echter het 'ultimum remedium'. Incidentonderzoek behoort in eerste instantie niet tot de taken van het KMCGS.

In het thematisch toezicht onderzoekt het KMCGS specifieke onderwerpen die van belang zijn voor het uitvoeren van veilig vervoer, opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen door de defensieorganisatie. Deze onderwerpen komen onder andere door trendanalyses naar voren. Maar ook zaken die het KMCGS als zeer zorgelijk ervaart, kunnen separaat onderzocht worden. Met systeemgericht toezicht beoordeelt het KMCGS de opzet, het bestaan en de werking van het veiligheidsmanagementsysteem van Defensie.

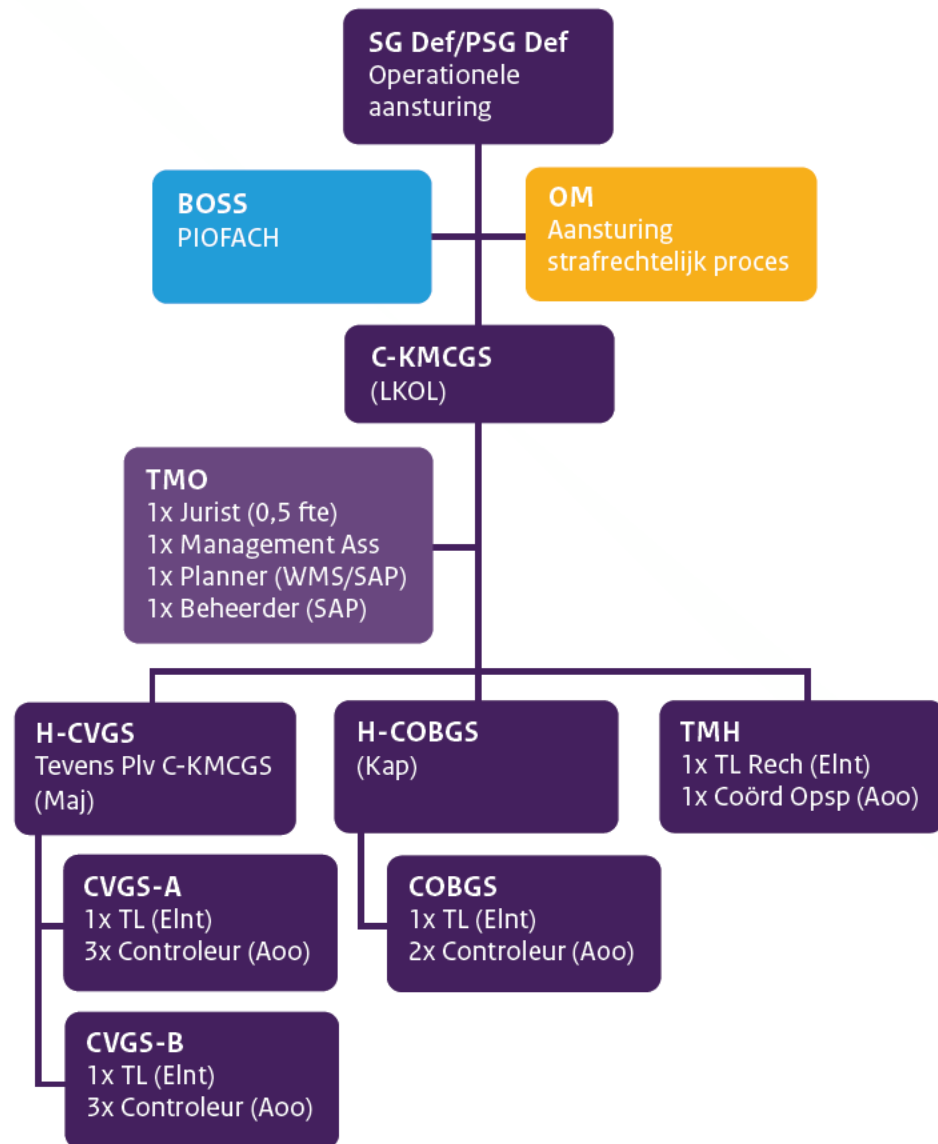
Samen met andere interne toezichthouders neemt het KMCGS actief deel aan het Toezichtberaad, ondersteund door het Bureau Toezicht Defensie (BTD). Het Toezichtberaad werkt aan een betere positionering van het toezicht bij Defensie en daarmee aan een betere balans tussen de driehoek beleid, uitvoering en toezicht. In het kader van de focus op hoofdtaak 1, het beschermen van eigen en bondgenootschappelijk grondgebied, bekijken de toezichthouders zowel gezamenlijk in het Toezichtberaad als individueel wat dit gaat betekenen voor het toezicht.

1.3 Organogram

Toelichting organogram

Voor het houden van toezicht beschikt de commandant KMCGS (C-KMCGS) over drie teams. Deze teams hebben ieder een andere taak of ander taakgebied, te weten: Controle Vervoer Gevaarlijke Stoffen (CVGS), Controle Opslag en Behandeling Gevaarlijke Stoffen (COBGS) en milieuhandhaving door de rechercheurs van Team Milieuhandhaving (TMH). Voor de ondersteuning van deze teams beschikt C-KMCGS in de nabije toekomst over een Team Managementondersteuning (TMO).

Dit team bestaat uit vier functionarissen: een jurist (0.5 fte, wordt gedeeld met Militaire Commissie Gevaarlijke Stoffen (MCGS)), een juridisch managementassistent, een planner/SAP-specialist en een beheerder (SAP KL V). Deze functies komen voort uit het programma Obelix en bestaan op papier, maar door diverse vertragingen in het reorganisatieproces zijn deze nog niet gevuld.

1.4 Ontwikkelingen in het toezicht

De huidige geopolitieke ontwikkelingen zorgen bij Defensie voor een focus op hoofdtaak 1. Dat raakt ook het KMCGS. Hierdoor komt er een andere vorm van toezicht naar voren, namelijk risicogebaseerd toezicht. Dit houdt in dat het toezicht wordt afgestemd op de onderkende en verwachte risico's in een hoofdtaak 1-scenario, om zo de toezichtcapaciteit zo efficiënt en effectief mogelijk in te zetten. Hoewel de rol en de taken van het KMCGS niet wezenlijk zullen veranderen, zorgt de focus op hoofdtaak 1 er wel voor dat het KMCGS mogelijk anders naar bepaalde zaken gaat kijken of dat het KMCGS zijn prioriteiten ergens anders legt. Doordat de toezichthouders, en dus ook het KMCGS, het toezicht willen versterken, kijken ze met een kritische blik naar zichzelf. Het KMCGS wil zich blijven ontwikkelen en verbeteren, met als doel het toezicht zo efficiënt en effectief mogelijk uit te blijven voeren. Zo kan het KMCGS de organisatie goed blijven adviseren, ook als er sprake is van een hoofdtaak 1-scenario.

Geplande activiteiten 2025

2.1 Toezichtactiviteiten algemeen

Het KMCGS kijkt elk jaar grotendeels naar dezelfde aspecten met betrekking tot het vervoer, de opslag en de behandeling van gevaarlijke stoffen. Omdat het niet mogelijk is om alle aspecten even uitgebreid te bekijken, legt het KMCGS elk jaar de nadruk op bepaalde aspecten in het toezicht. Op welke aspecten de nadruk wordt gelegd, is voornamelijk gebaseerd op bevindingen van voorgaande jaren. Hierbij kijkt het KMCGS naar risico's voor het defensiepersoneel, de defensieorganisatie, de omgeving en eventuele ontwikkelingen in het toezichtdomein. Als er meer bekend is over onder andere de plannen in het kader van de focus op hoofdtak 1, kan het KMCGS de toezichtactiviteiten aanpassen. Naast de werkzaamheden in het kader van het toezicht, moeten de medewerkers van het KMCGS ook tijd besteden aan het op peil houden van hun kennis door (herhalings)opleidingen te volgen, en het op peil houden van de militaire vaardigheden. Bij het uitvoeren van controles tijdens oefeningen, missies, schietseries en dergelijke, treedt het KMCGS met de drie teams gezamenlijk zoveel mogelijk multidisciplinair op.

2.2 Toezichtactiviteiten vervoer

Reguliere werkzaamheden:

- toezicht houden op de naleving van wet- en regelgeving aangaande het verpakken, aanbieden en vervoeren van gevaarlijke stoffen door of in opdracht van Defensie. Dit gebeurt door middel van:
 - poortcontroles;
 - routecontroles;
 - controles tijdens oefeningen en schietseries in binnen- en buitenland;
 - controles op expeditielocaties;
- (evaluatie)gesprekken houden met Onderdeelsveiligheidsadviseurs (ODVA's), commandanten en ander relevant personeel. De gesprekken worden gehouden tijdens controles en/of aan de hand van rapportages van gehouden controles. Daarbij worden eventueel de constatering en rapportages toegelicht;
- toezicht houden op de naleving van wet- en regelgeving aangaande het verpakken, aanbieden en vervoeren van gevaarlijke stoffen door vreemde krijgsmachten over Nederlands grondgebied. Dit gebeurt door middel van:
 - controles op opslag- en overslaglocaties;
 - routecontroles.

Specifieke werkzaamheden:

- voorlichting geven aan defensie-eenheden, veiligheidsregio's en handhavingpartners;
- monitoren van het opvolgen van plannen van aanpak, die opgesteld zijn naar aanleiding van rapportages:
 - verpakken en aanbieden van gevaarlijke stoffen voor vervoer door de lucht met civiele luchtvaartuigen vanuit Amerika, door eenheden van 11 Luchtmobiele Brigade;
 - regeling vrijstelling militaire vaartuigen Commando Zeestrijdkrachten (CZSK);
 - aanbieden en vervoeren van gevaarlijke stoffen door de lucht, door de kustwacht en door het CZSK in het Caribisch gebied;
 - expeditieruimte versus opslag van het Defensie Munitiebedrijf;
 - rapportage Defensie Grondgebonden Luchtverdedigingscommando (DGLC);
 - rapportage Schietoefeningen Bergen/Schietoefeningen Munster-Süd (SOB/SOMS);
- controle op het vervoer van gevaarlijke stoffen met civiele luchtvaartuigen in het Caribisch gebied, in samenwerking met Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT);
- controle op oefenende eenheden in Caribisch gebied;
- controle op oefenende eenheden in Amerika;
- controle in missiegebied(en), zoals eFP Litouwen.

Aangaande het vervoer van gevaarlijke stoffen is er extra aandacht voor:

- de taken en verantwoordelijkheden van de normadressant(en);
- de taken en verantwoordelijkheden van functionarissen in het vervoersproces van gevaarlijke stoffen;
- de beschikbaarheid en het gebruik van procedures, werkinstructies en documentatie bij de werkzaamheden in het vervoersproces gevaarlijke stoffen;
- het houden aan de verpakkingseisen en dosislimieten bij vervoer van materiaal in gevarenklasse 7 (radioactief materiaal);
- de verpakkingen (verpakkingseisen, kenmerking, etikettering);
- de aanwezigheid en juistheid van alle van toepassing zijnde documentatie (vervoersdocumenten, keuringsdocumenten, ontheffingen, verpakkinginstructies (P101), CA-verklaringen, et cetera);
- de stuwage en het zekeren van lading.

2.3 Toezichtactiviteiten opslag en behandeling

Naast de reguliere controles op de opslag en behandeling van munitie is er ook in 2025 aandacht voor een aantal specifieke onderwerpen:

- munitie in musea of bij historische verzamelingen bij alle Operationele Commando's (OPCO's):
 - controle op merkwijze;
 - controle op aanwezigheid en/of beschikbaarheid van de benodigde explosieenvrij-verklaringen;
- missies:
 - (her)controle bij de eFP missie in Litouwen;
 - (her)controle bij de missie EUFOR Althea in Bosnië;
 - controle op de opslag en behandeling van alle gevaarlijke stoffen, dus niet alleen munitie;
 - het juist opleiden en *current* houden van het verantwoordelijke personeel;
 - de aarding van de opslagcontainers, van zowel munitie als overige gevaarlijke stoffen;
- opslag munitie in Nederland:
 - de documentatie van elektrische installaties en bliksembeveiliging van munitiemagazijnen;
 - indien er sprake is van gastgebruik: de aanwezigheid van overeenkomsten van gastgebruik;
 - het juist opleiden en *current* houden van het verantwoordelijke personeel;
 - de compleetheid en actualiteit van calamiteitenlijsten;
 - de aanwezigheid van benodigde expeditiemagazijnen;
- oefeningen in binnen- en buitenland:
 - de aanwezigheid en actualiteit van de nota van instemming van de MCGS;
 - de aarding van de opslagcontainers van zowel munitie als overige gevaarlijke stoffen;
 - het juist opleiden en *current* houden van het verantwoordelijke personeel;
 - de opslag en behandeling van overige gevaarlijke stoffen;
 - de eventuele vrijstellingen voor de opslag en behandeling van overige gevaarlijke stoffen.

2.4 Overige activiteiten

De rechercheurs van TMH zijn verantwoordelijk voor de straf- en bestuursrechtelijke milieuhandhaving bij Defensie en op de nationale luchthavens. Een van de rechercheurs van TMH volgt momenteel de opleiding tot milieuagent. Deze opleiding duurt tot de zomer van 2025. Verder ondersteunt TMH de collega's van de Koninklijke Marechaussee (KMar) bij milieugerelateerde zaken. De werkzaamheden die hieruit voortvloeien zijn onder andere:

- invulling geven aan de vraagbaakfunctie voor collega's van de KMar op het gebied van milieu;
- het ondersteunen en begeleiden van en het intensiveren van de samenwerking met de collega die de opleiding tot milieuagent volgt;
- landelijk ondersteuning bieden en invulling geven aan de vraagbaakfunctie bij zaken waar de collega's van de KMar vuurwerk of lachgas aantreffen;
- invulling geven aan de rol van Hulpofficier van Justitie (HOvJ) voor het KMCGS;
- uitvoeren van gezamenlijke controles met CVGS en COBGS in binnen- en buitenland;
- uitvoeren van milieuonderzoeken;
- voorlichting geven aan de diverse krijgsmachtdelen;
- samen met de Politieacademie op maat gemaakte trainingen ontwikkelen voor de buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's) van het KMCGS;
- contact onderhouden met het Openbaar Ministerie (OM) en de samenwerking intensiveren;
- contact onderhouden en samenwerken met de Politie aangaande milieuzaken rondom de luchthavens Schiphol, Eindhoven en Lelystad.

Na de verhuizing van het KMCGS naar *Camp New Amsterdam* (CNA) in 2024 heeft het TMH niet meer de beschikking over de (tijdelijke) vuurwerkopslag op Kamp Nieuw Milligen (KNM). De nieuwe werkwijze die de KMar na 1 april 2024 met betrekking tot het afhandelen van vuurwerk hanteert, roept landelijk veel vragen op bij de KMar-medewerkers. Deze medewerkers vragen regelmatig de medewerkers van het TMH om raad.

Omdat lachgas sinds 2023 onder de Opiumwet valt en niet meer onder de WVGS, is er voor de (strafrechtelijke) afhandeling van lachgas een nieuwe werkwijze bedacht. Ook deze werkwijze zorgt landelijk nog voor veel vragen en onduidelijkheden bij de KMar-collega's. Deze vragen en onduidelijkheden neemt het TMH in behandeling.

2.5 Lopende en voorgenomen onderzoeken

- onderzoek in samenwerking met de ILT naar de vraag of de Veiligheidsadviseurs Vervoer Gevaarlijke Stoffen (VA VGS) en de ODVA's aan de beleidsregel veiligheidsadviseur van de ILT kunnen voldoen;
- onderzoek naar het aanvragen en juist toepassen en gebruiken van 4G/4GV verpakkingen;
- onderzoek naar de opslag en het vervoer van lithiumbatterijen en -cellen, gezamenlijk met CVGS en COBGS;
- onderzoek in samenwerking met COBGS en CVGS of de taken en verantwoordelijkheden in het kader van de wet- en regelgeving betreffende het vervoer van gevaarlijke stoffen (ADR) in de diverse munitieopleidingen worden meegenomen;
- monitoren van de stand van zaken met betrekking tot de afvoer van munitie die om diverse redenen niet meer in gebruik is en moet worden afgevoerd voor demilitarisatie.

2.6 Samenwerking met andere partijen

Het KMCGS neemt actief deel aan het Toezichtberaad, ondersteund door het BTB. De interne toezichthouders bij Defensie willen op deze wijze hun krachten bundelen om de kwaliteit en samenhang van het toezicht te versterken en zo de effectiviteit en de zichtbaarheid van het toezicht vergroten. Hiermee willen zij bereiken dat de toezichtcomponent van het besturingsmodel bij Defensie robuuster wordt en een meer volwassen positie krijgt, zodat er een betere balans ontstaat tussen beleid, uitvoering en toezicht. Het KMCGS neemt actief deel aan diverse overlegfora met interne en externe ketenpartners. Verder werkt het KMCGS in voorkomend geval samen met diverse interne en externe partners.

Samenwerking met interne partners:

- met de MCGS op het gebied van de opslag, behandeling en het vervoer van gevaarlijke stoffen;
- met de Inspectie Militaire Gezondheidszorg (IMG) op het gebied van radioactief materiaal en stralingsbescherming;

- met de Beveiligingsautoriteit (BA) op het gebied van de beveiliging van opslag en vervoer van munitie, explosieven en springmiddelen. De normering van de BA verschilt weliswaar van die van het KMCGS, maar de controleurs van het KMCGS nemen dit mee in hun reguliere controles (oog- en oorfunctie);
- met de Militaire Luchtvaart Autoriteit (MLA) op het gebied van het vervoer van gevaarlijke stoffen door de lucht;
- met de KMar op diverse gebieden, zoals verkeerscontroles gericht op vervoer gevaarlijke stoffen.

Samenwerking met externe partners:

In voorkomend geval werkt het KMCGS samen met externe partners, zoals de ILT, Politie, Douane en het OM. Met de ILT werkt het KMCGS samen op het gebied van:

- het verpakken, aanbieden en vervoeren van gevaarlijke stoffen door de lucht met civiele luchtvaartuigen in opdracht van Defensie;
- het verpakken, aanbieden en vervoeren van gevaarlijke stoffen over de weg met civiele voertuigen, door of in opdracht van Defensie;
- het ondersteunen bij onderzoeken door ILT naar incidenten waarbij militaire voertuigen met gevaarlijke stoffen zijn betrokken.

Het KMCGS werkt met het OM samen aan zaken die in het strafrecht belanden.

3

Bijlage

3.1 Afkortingen

ADR	Accord Européen relatif au transport international des marchandises dangereuses par route
BA	Beveiligingsautoriteit
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BOSS	Brigade Operationele Service & Support
BTD	Bureau Toezicht Defensie
CLSK	Commando Luchtstrijdkrachten
C-KMCGS	Commandant Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen
CNA	Camp New Amsterdam
COBGS	Controle Opslag en Behandeling Gevaarlijke Stoffen
CVGS	Controle Vervoer Gevaarlijke Stoffen
CZSK	Commando Zeestrijdkrachten
DGLC	Defensie Grondgebonden Luchtverdedigingscommando
GS	Gevaarlijke Stoffen
HOvJ	Hulpofficier van Justitie
ILT	Inspectie Leefomgeving en Transport
IMG	Inspectie Militaire Gezondheidszorg
KMar	Koninklijke Marechaussee
KMCGS	Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen
KNM	Kamp Nieuw Milligen
MCGS	Militaire Commissie Gevaarlijke Stoffen
MLA	Militaire Luchtvaartautoriteit
LTC	Landelijk Tactisch Commando
ODVA	Onderdeelsveiligheidsadviseur
OM	Openbaar Ministerie
OPCO	Operationeel Commando
SAP	Systemen, Applicaties, Producten
SG	secretaris-generaal
SOB/SOMS	Schietoefeningen Bergen/Schietoefeningen Munster-Süd
TMH	Team Milieuhandhaving
TMO	Team Managementondersteuning
VA VGS	Veiligheidsadviseur Vervoer Gevaarlijke Stoffen
WLV	Wet Luchtvaart
WVGS	Wet Vervoer Gevaarlijke Stoffen

Ministerie van Defensie

Jaarplan 2025

Militaire
Luchtvaart
Autoriteit

MLA

Voorwoord

Afgelopen jaar ben ik als directeur van de Militaire Luchtvaart Autoriteit (MLA) van start gegaan. Een kleine twintig jaar geleden is de MLA opgericht en maakte ik deel uit van een groep enthousiaste mensen die de eerste piketpalen van de MLA hebben uitgezet.

Mijn enthousiasme is onverminderd groot nu ik weer deel uit mag maken van deze organisatie. De piketpalen staan inmiddels vast, maar niets staat stil en zo ook de MLA niet. Na jaren van bezuinigingen is er eindelijk financiële ruimte om Defensie robuuster neer te zetten. In de tijd waarin we nu leven is dat geen overbodige luxe. Concreet betekent dit meer nieuwe wapensystemen, meer innovatie en meer samenwerkingsverbanden, zowel nationaal als internationaal. Zodra deze ontwikkelingen de luchtvaart raken, heeft dat direct impact op de werkzaamheden van de MLA. De toename van het werk is nu al zichtbaar en de capaciteit te beperkt. Vandaar dat dit jaar het startsein is gegeven voor een reorganisatie, waarbij de MLA haar capaciteit kan uitbreiden. Het jaar 2025 zal zeker in het teken staan van deze reorganisatie.

Maar de winkel blijft open, omdat we het ons simpelweg niet kunnen permitteren om dicht te gaan. Dit betekent dat, naast de reorganisatie, de focus gericht is en blijft op het versterken van de militaire vliegveiligheid in nationaal, maar zeker ook in internationaal verband. Naast alle nieuwe luchtvaartssystemen die moeten worden gecertificeerd, vergt het verhogen van de interoperabiliteit continue aandacht. Dit uit zich in het erkennen van elkaars autoriteiten, het accrediteren van verschillende leveranciers en het afstemmen van regelgeving. Hiermee draagt de MLA direct bij tot een groter voortzettingsvermogen en de inzetbaarheid van onze strijdkrachten.

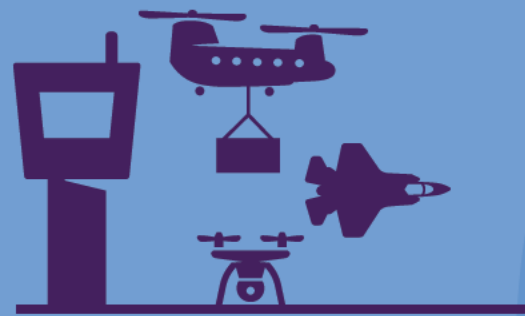
Commodore mr. drs. A.A.W.K. Appels
Directeur Militaire Luchtvaart Autoriteit

Inhoud

1	Over de MLA	6
1.1	Organogram	7
	Ontwikkelingen in het toezicht	7
2	Geplande activiteiten 2025	8
2.1	Toezicht	9
2.2	Richtlijnen en eisen militaire luchtvaartveiligheid	9
2.3	Luchtvaartwet en Wet luchtvaart	10
2.4	Richtlijnen en eisen <i>Air Traffic Management</i>	10
2.5	De wijze waarop de MLA monitort, signaleert en reflecteert	10
2.6	Overzicht voorgenomen onderzoeken	11
2.7	Verbeterdoelstellingen MLA	11
2.8	Samenwerking met andere partijen	11
3	Bijlage	12
3.1	Afkortingen	13

Over de MLA

De MLA is belast met het formuleren van eisen en richtlijnen met betrekking tot de Nederlandse militaire luchtvaartveiligheid. Deze richtlijnen en eisen hebben betrekking op de gehele keten van de militaire luchtvaart, zoals de initiële en blijvende luchtwaardigheid van militaire luchtvaartuigen, opleidingen en luchtvaartinfrastructuur. De bevindingen uit het toezicht kunnen voor de MLA aanleiding zijn om bij te sturen of in te grijpen. De MLA houdt daarnaast toezicht op de implementatie van deze luchtvaartseisen en treedt zo nodig handhavend op. Daarnaast verleent de MLA ondersteuning aan de militaire luchtvaartsector. Dit doet de MLA vanuit haar verantwoordelijkheden en expertise. Tot slot neemt de MLA namens de minister van Defensie besluiten en verricht het handelingen ter uitvoering van de Luchtvaartwet en de Wet luchtvaart.

1.1 Organogram

Ontwikkelingen in het toezicht

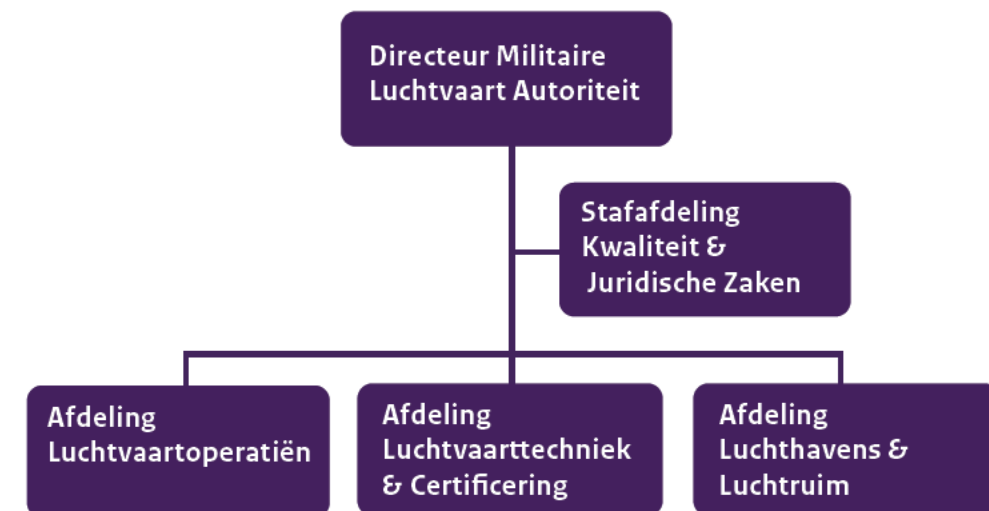
De geopolitieke ontwikkelingen hebben gezorgd voor een focus op hoofdtak 1. Dit heeft ook zijn weerslag op de MLA. Naast de reeds ingezette ontwikkeling naar systeemgericht toezicht, wordt nu ook nagedacht over risicogebaseerd toezicht. Hoewel de werkzaamheden en de rol van de MLA niet wezenlijk zullen veranderen, heeft de focus op hoofdtak 1 wel extra urgentie gegeven aan een aantal zaken die de MLA al in gang heeft gezet. Dit zijn onder andere het vergroten van de interoperabiliteit en het volwassen maken van de risicomanagementprocessen binnen de sector, maar ook binnen de MLA zelf.

Vergroten interoperabiliteit

De MLA zet in op het vergroten van de interoperabiliteit in het internationale veld van de militaire luchtvaart. Dit betekent dat de werkzaamheden zich richten op het erkennen en accrediteren van de andere militaire luchtvaartorganisaties. Hierdoor kunnen zaken als *cross-servicing*, hybride internationale constructies en civiel/militaire constructies effectiever en sneller worden ingericht. Daarnaast worden ook de mogelijkheden in beeld gebracht van een verdergaande samenwerking met en inrichting van civiele luchtvaartorganisaties en luchthavens. Dit heeft ook aandacht binnen de NAVO en het EU-verband.

Doorontwikkeling systeemtoezicht

De militaire luchtvaart is gereguleerd via de Wet luchtvaart en de militaire luchtvaartseisen. Door het toezicht te focussen op het proces van de uitvoering, wordt de toezichtdruk op de organisatie verlicht. Hierdoor komt de focus op het zelfcorrigerend en lerend vermogen van de organisatie te liggen. De rol van de MLA is hierbij het bewaken van het goed doorlopen van de processen. Daarbij kijkt de MLA of de risico's worden onderkend, of er mitigerende maatregelen worden genomen en of de ondergrens wordt bewaakt. De rest risico's worden op het juiste niveau geaccepteerd. De MLA ondervangt daarbij mogelijke blinde vlekken die in dit proces kunnen optreden en de *normalisation of deviance*. Hiervan is sprake als de afwijking, vaak geleidelijk, de nieuwe norm wordt.

Geplande activiteiten 2025

De MLA houdt zich in 2025 onverminderd bezig met de volgende zaken:

2.1 Toezicht

- Continueringsaudits, *scope*-uitbreidingen, inspecties en *quick scans* uitvoeren bij onder andere de *operator*-, onderhouds-, luchthaven-, luchtverkeersleidings- en trainingsorganisaties binnen Defensie.
- Bedrijven buiten Defensie die producten of diensten leveren aan organisaties binnen Defensie accrediteren op het gebied van militaire luchtvaart. De MLA heeft een contract met een externe partij om een deel van de accreditaties te laten uitvoeren.
- Internationale militaire luchtvaartautoriteiten erkennen en ter zake *Implementing Arrangements* afsluiten. De door de MLA erkende buitenlandse autoriteit kan zodoende namens de MLA toezicht houden op organisaties die producten en diensten leveren ten behoeve van de Nederlandse militaire luchtvaart.
- Toezicht houden op het in acht nemen van de geluidsruimte van de militaire luchthavens en op schietrange de Vliehors op Vlieland.
- Samen met andere interne toezichthouders actief deelnemen aan het Toezichtberaad (TB). Het Toezichtberaad ontwikkelt gezamenlijke toezichtkaders en legt, waar relevant, gezamenlijk toezichtbezoeken af. Daarnaast delen de toezichthouders mogelijke knelpunten, risico's en goede voorbeelden en wordt via leergangen het kennisniveau verhoogd.

2.2 Richtlijnen en eisen militaire luchtvaartveiligheid

- De interoperabiliteit bevorderen door, in lijn met de Defensienota 2024, te streven naar een harmonisatie van de militaire luchtvaartregelgeving met andere Europese militaire luchtvaartautoriteiten. Zo worden de EMAR's zoveel mogelijk gevolgd.
- Nieuwe regelgeving ontwikkelen inzake innovatieve systemen, zoals jetpacks, en nieuwe regelgeving implementeren zoals bij simulatoren (NLD-MAR-FSTD). Deze regelgeving geldt ook voor RPAS-simulatoren, waar mondiaal nog geen richtlijnen voor zijn.
- Bestaande regelgeving met betrekking tot RPAS aanpassen en, indien nodig, nieuwe regelgeving opstellen. Zo kan de MLA sneller en beter inspelen op ontwikkelingen op dit gebied.
- Nieuwe regelgeving ontwikkelen met betrekking tot zogenaamde *Military Mission Conditions* en risicoacceptatie.
- Namens de minister van Defensie *Military Aviation Regulations* (MAR) opstellen en actualiseren, zoals de uitgifte van de hernieuwde regelgeving op het gebied van luchtwaardigheid, onbemande luchtvaart en luchtverkeersdienstverlening. Ook worden de *Military Rules of the Air* (NLD-SMAR-MilRa) geïntroduceerd.
- *Examiners*-cursussen verzorgen ten behoeve van de toekenning en verlenging van vliegbrevetten voor zowel de bemande als de onbemande luchtvaart.

2.3 Luchtvaartwet en Wet luchtvaart

- Beoordelen of voor vliegtuigen een Militair Type Certificaat (MTC) en een Bewijs van Luchtwaardigheid (BvL) kan worden afgegeven. Bij grote wijzigingen van het type ontwerp van een vliegtuig wordt de wijziging getoetst en het MTC bijgewerkt.
- Uitvoeren van luchtvaartregisteractiviteiten voor nieuw in te stromen vliegtuigen, zoals de C-390 en Caracal.
- De minister van Defensie adviseren met betrekking tot militaire luchtvaartwetgeving.
- Beschikkingen, veelal ontheffingen, afgeven ter uitvoering van de militaire luchtvaartwetgeving.

2.4 Richtlijnen en eisen Air Traffic Management

De MLA formuleert richtlijnen en eisen met betrekking tot *Air Traffic Management (ATM)*. De MLA werkt hierbij samen met het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) in een gezamenlijke ATM-beleidseenheid. Daarnaast vergt de verdere integratie van de militaire en civiele luchtverkeersleiding in het project 1ATM ook in 2025 de nodige aandacht van de MLA.

2.5 De wijze waarop de MLA monitort, signaleert en reflecteert

- De MLA monitort de militaire luchtvaartsector door audits en *quick scans* uit te voeren en voorvalmeldingen te volgen. Daarbij stelt zij zeker dat de nodige (preventieve en correctieve) acties en borging plaatsvinden. Indien nodig vindt intensiever toezicht plaats.
- De MLA monitort wijzigingen in civiele luchtvaartregelgeving die raakvlakken hebben met de Nederlandse militaire luchtvaartregelgeving. Waar nodig past de MLA de MAR aan via een gecontroleerd proces.
- De MLA voert gesprekken met sleutelfunctionarissen binnen de militaire luchtvaartorganisaties bij aanvang van hun functie.
- De MLA voert interne audits uit met het oog op verbetering van haar taakuitvoering.
- Buitenlandse autoriteiten voeren erkenningsaudits uit bij de MLA. Uit deze audits volgt of de MLA voldoet aan de op ICAO gebaseerde *critical elements* die gelden voor militaire luchtvaartautoriteiten. Andersom voert de MLA erkenningsaudits uit bij andere buitenlandse autoriteiten. Het bij elkaar in de keuken kijken kan aanleiding zijn om intern MLA- of NLD-MAS-zaken anders te organiseren of reguleren.

2.6 Overzicht voorgenomen onderzoeken

- Binnen het NLD-MAS is de analyse en opvolging van voorvalmeldingen van groot belang. Daarbij geldt dat alle relevante partijen in het NLD-MAS hiervan op de hoogte worden gesteld en dat eventuele verbetermaatregelen worden geborgd. De MLA is voornemens om, in navolging van 2024, hier binnen het NLD-MAS in 2025 verder onderzoek naar te doen.
- Uitvoeren van inspecties op luchttransport gevaarlijke stoffen binnen het kader van uitgegeven *Special Permission*, bij vertrek van of aankomst op een Nederlands militair vliegveld. Hiermee controleert de MLA of bekend gemaakt is met welke *non-compliant*-goederen in Nederlands luchtruim wordt gevlogen.
- Ketenonderzoek doen als dit noodzakelijk wordt geacht als gevolg van gelijksoortige constatering in verschillende soorten militaire luchtvaartorganisaties of bedrijven.

2.7 Verbeterdoelstellingen MLA

- De organisatiestructuur van de MLA alsook het functiebestand herontwerpen naar aanleiding van onder andere het pilotproject Strategische Personeelsplanning (SPP). Daarnaast de beschikbare personele capaciteit beter in balans brengen met de toenemende werklast. Hiervoor is een reorganisatietraject gestart.
- Risicomanagement binnen de militaire luchtvaart verder vormgeven en verfijnen.

2.8 Samenwerking met andere partijen

- De MLA werkt inhoudelijk veel samen met militaire luchtvaartautoriteiten van andere landen, zowel voor het harmoniseren van regelgeving als voor het faciliteren van het gebruik van producten en diensten van elkaar.
- Op nationaal niveau vindt afstemming en samenwerking plaats met het ministerie van IenW, de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) en Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL) aangaande luchtvaartzaken.
- De MLA werkt samen met vijf interne toezichthouders, die toezicht houden op Defensie. Dit zijn de Beveiligingsautoriteit (BA), de Functionaris voor Gegevensbescherming (FG), de Inspectie Militaire Gezondheidszorg (IMG), de Inspectie Veiligheid Defensie (IVD) en het Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen (KMCGS). De toezichthouders zijn verenigd in het Toezichtberaad (TB), ondersteund door het Bureau Toezicht Defensie (BTD). Het TB wil het toezicht doorontwikkelen en de samenwerking bevorderen. Zo zullen zij passend toezicht bij een hoofdtaak 1-scenario ontwikkelen en gezamenlijk toezicht vormgeven. Daarnaast werkt de MLA op het gebied van vervoer gevaarlijke stoffen door de lucht nauw samen met het KMCGS.
- Tot juli 2025 vervult de IMG de rol van roulerend voorzitter van het TB. Het roulerend voorzitterschap wordt ingevuld door het voorzitterstrio IMG, MLA en IVD. Zij hebben tevens de taak om toezicht steviger te positioneren naast beleid en uitvoering in het besturingsmodel Besturen bij Defensie (BBD). Vanaf juli 2025 neemt de DMLA het voorzitterschap over.

3

Bijlage

3.1 Afkortingen

1ATM	1 Air Traffic Management
BA	Beveiligingsautoriteit
BBD	Besturen bij Defensie
BvL	Bewijs van Luchtwaardigheid
BTD	Bureau Toezicht Defensie
D-MLA	Directeur Militaire Luchtvaart Autoriteit
EMAR	European Military Airworthiness Requirements
EU	Europese Unie
FG	Functionaris voor Gegevensbescherming
FSTD	Flight Simulation Training Devices
ICAO	International Civil Aviation Organisation
IenW	ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
IMG	Inspectie Militaire Gezondheidszorg
ILT	Inspectie Leefomgeving en Transport
IVD	Inspectie Veiligheid Defensie
KMCGS	Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen
LVNL	Luchtverkeersleiding Nederland
MAR	Military Aviation Regulation
MAS	Military Aviation System
MilRa	Military Rules of the Air
MLA	Militaire Luchtvaart Autoriteit
MTC	Militair Type Certificaat
NAVO	Noord-Atlantische Verdragsorganisatie
NLD-MAS	Nederlands Military Aviation System
QMS	Quality Management System
RPAS	Remote Piloted Aerial Systems
SMAR	Special Military Aviation Regulation
SMS	Safety Management System
SPP	Strategische Personeelsplanning
TB	Toezichtberaad

Colofon

Militaire Luchtvaart Autoriteit

Adres
Brasserskade 227A
2497 NX Den Haag

Postadres
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
MPC 58H

Datum
November 2024

